Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 172 | Łódź, Niedziela, 26 lipca 1931 r. | גיינטער יאהרגאנג | לאָדז, זונטאג י״ב מנחם אב תרצ״א | № 172

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

שרעקליכע עראָפּלאַן-קאַטאַסטראָפעס

פערבּרענט אַנ'עראָפּלאַן צוזאַמען מיט'ן פליהער אין וואַרשע

3 פליהער דער'הרג'עט אין דעמבּלין

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש) א מיליטערי-עראָפּלאַן איז פרייטאָג 9.45 פריה געפלויגען הינטערן שטאָט, אין געגענט פון גרויעצקא גאס, ער האָט געמאַכט איינע פון די געוויינליכע פליה-פּראָבען. אין עראָפּלאַן איז געזעסען דער פּאָ-רוטשניק וויעסע פון דריטען פליער פּאָלק פון פּויזן. פלוצלינג האָט מען פון דער ערד בּעמערקט, אז דער עראָפּלאַן הויבּט אָן צו רויכערן.

משמעות, אַז אויך דער פליהער האָט געזעהן אַז מיט דעם עראָפּלאַן איז עפּעס נישט אין אָרד-נונג, און ער האָט אָנגעהויבען שנעל זיך אַראָפּ-לאָזען. ער האָט אָבער עס שוין נישט בּעוויזען. דער עראָפּלאַן האָט אָנגעהויבען שנעל צו פאַלען. ווען דער עראָפּלאַן איז געווען א הונדערט מע-טער פון דער ערד, איז דער פליהער אַרויסגע-שפּרונגען מיט א פליה-שירעם. דער שפּרונג איז אָבער געווען נישט קיין געלונגענער. דער פליהער מיט'ן שירם האָבּען זיך פערטשעפּעט אָן עראָפּלאַן און זיי זענען שוין געפאַלען צוזאַמען — דער ברע-נענדיגער עראָפּלאַן צוזאַמען מיט'ן פּילאָט.

דער עראָפּלאַן איז אַראָפּגעפאַלען בּיי אָפּאָ-טשעווסקי-גאַס און גראָיעצקי. ער איז אַראָפּגעפאַ-לען אויף א צעוואַקסענעם גאָרטען פון יענער גע-גענט.

מען איז געלאָפען פון אַלע זייטען. מען האָט געוואָלט ראַטעווען. עס איז שוין אָבער געווען אומזיסט. מען האָט נאָר געקענט מיט זאַמד לעשען דעם בּרענענדיגען עראָפּלאַן. אויף דער ערד זענען שוין געלעגען צעשמעטערטע סיי דער עראָפּלאַן און סיי דער פליהער.

די סבּה פון דער קאַטאַסטראָפע איז געווען אוממעגליך אויפצוקלערען.

דעמבּלין, 25 (טעלעפאָניש) נעכטען פריה האָבען זיך דאָ צוזאַמענגעשטויסען 2 עראָ-פּלאַנען אין דער לופטען. בּיידע עראָפּלאַנען זע-נען אַראָפּגעפאַלען און עס זענען דערהרגעט גע-וואָרען די קאַפּיטאַנען אָרלאַש און בּאַנטשינסקי און דער פּלוטאָנאָווי רוטקאָווסקי. שווער פערוואונדעט איז געוואָרען דער קאַפּראַל סטאַנ. פּאַפּלאַווסקי.

פּראָיעקט צו מאַכען א אינפלאַציע אין דייטשלאַנד

בּערלין, פון די רעגירונגס-קרייזען גיט מען איבּער, אז אין דייטשען מיניסטאָרען-קאַבּינעט הערשט איצט א שטאַרקע חלוקי-דעות וועגען דעם, וואָס פאַר א מיטלען דייטשלאַנד זאָל איצט אָנ-ווענדען אין צוזאַמענהאַנג מיט די גישט-געלונגענע פּאַריזער און לאָנדאָנער קאָנפערענצען. מיט אַנ'-אייגענאַרטיגען פּלאַן וועגען „ראַטעווען" דייטש-לאַנד טרעט דערבּיי אַרויס דער בּעקאַנטער מיניס-טער טרעוויראַנוס, וועלכער לייגט פאָר מיטלען, וואָס זאָלען שטרעבען צו אַנ'אינפלאַציע אין דייטשלאַנד און בּמילא צו א פאַרבּיליגערונג פון די דייטשע סחורות. דאַן וואָלט דייטשלאַנד געקענט פערפלייצען מיט איהרע סחורות די אויסלענדישע מערק, און דורך דעם דאָזיגען „דומפּינג" וואָלט שוין דייטשלאַנד געקענט גיכער ווירקען אויף אויס-לאַנד צו געבּען דייטשלאַנד די געהעריגע קרעדיטען.

בּרעמען. די בּעריהמטע „בּרעמענער בּע-אַמטען-בּאַנק" האָט בּאַנקראָטירט איהרע חובות בּעטרעפען 50 מיליאָן מאַרק.

תשעה-באב בּיי דעם כּותל-מערבי

ירושלים, 25 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) מעהר ווי 10 טויזענט יודען, מייסטענטיילס יונגע-לייט זענען תשעה-באב געווען בּיי דעם כּותל-מערבי.

דעם גאַנצען פּלאַץ בּיים כּותל האָבּען פערנו-מען די עלטערע יודען, וועלכע האָבּען אָפּגעריכט זייערע תפלות אין דער פינסטער, ווייל ס'איז פער-בּאָטען צו בּענוצען ליכט בּיי די תפלות. אַרום כּותל האָבּען די יודישע יונגעלייט געבּילדעט א קאָרדאָן.

די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט און די פּאָליצי-מיט'ן יודישען קאָמיסאַר דזשוּאַר דזשייקאָפּ האָבּען גענוי אָפּגעהיטען די בּעשטימונגען פון דער אינ-טערנאַציאָנאַלער כּותל-מערבי-קאָמיסיע, וועלכע זע-נען שוין אַריין אין קראַפט.

די רעוויזיאָניסטישע יוגענד האָט פונאַנדער-געטיילט אויפרופען, וועלכע האָבּען שטאַרק אָנגעגע-גריפען די בּעשטימונגען און אויך די יודישע אָר-גאַנען, וועלכע האָבּען דערויף איינגעשטימט. פּאָ-ליציי האָט קאָנפיסקירט דעם אויפרוף.

בּיליגער בּרויט אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש). פון מאָרגען אָן ווערט אין וואַרשאַ בּיליגער בּרויט מיט 3 גר. אויף א קילאָ.

דער דאָלאַר-קורס אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש). אָפיציעל איז געווען דער דאָלאַר 9,04 און א האַלבּ. נישט-אָפיציעל 9,05 אָפּנעמער איז געווען ווייניג.

גרויסע אַפערע מיט באַהן-בּילעטען אין לאָדז

געפעלשט באַהן-בּילעטען. — בּעאַמטע פון „אָרבּיס" זענען פערמישט אין דער אַפערע. — אין לאָדז איז געווען די „פאַבּריק". — ווער זענען די „פאַבּריקאַנטען"?

ענטדעקט אויך געפעלשטע טראַמוויי-בּילעטען

אין לאָדז איז ענטדעקט געוואָרען אַ גרויסע אַפערע מיט באַהן-בּילעטען וועגען וואָס מען גיט איבּער פאָלגענדע פּרטים:

די באַהן-מאַכט אין וואַרשאַ האָט לעצטענס בּע-מערקט, אַז עס זענען אין קורס פאַלשע באַהן-בּילעטען, וועלכע זענען גילטיג 15 טאָג פון 2. קלאַס. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז פערפיהרט געוואָרען אַנ'אויספאָרשונג און עס האָט זיך אַ-רויסגעוויזען, אַז די שפּורען פון דער אַפערע פיה-רען קיין לאָדז. צו דעם צוועק איז מיט עטליכע טעג צוריק געקומען קיין לאָדז אַ דעלעגאַציע פון דער הויפּט-קאָנטראָל-אינספּעקציע בּיים קאָמוניקאַ-ציע-מיניסטעריום און וועגען דעם דערמאָהנטען מודיע געווען דער לאָדזער אויספאָרשונגס-מאַכט.

א פּאַסאַזשיר מיט א פאַלשען באַהן-בּילעט

די לאָדזער אויספאָרשונגס-מאַכט האָט בּאַלד פעראָרדענט אַנ'אָבּסערוואַציע איבּער אַלע פּאַסאַ-זשירען, וואָס פאָהרען אַרויס פון לאָדז. נאָך אין זעלבּען טאָג האָט מען פערהאַלטען אויף דער לאָדזער פאַבּריקס-באַהן אַ פּאַסאַזשיר, וועלכער האָט געהאַט אַ פאַלשען בּילעט פון 2. קלאַס, מיט וועלכען מען קען פאָהרען אויף אַלע צוגען און באַהן-דירעקציעס.

בּיי דער אויספאָרשונג אין אויספאָרשונגס-אַמט האָט דער אַרעסטירטער איבּערגעגעבּען, אַז ער האָט דעם פאַלשען בּילעט

געקויפט בּיי א בּעאַמטען פון „אָרבּים"

וואָס געפינט זיך אויף אַנדזשעיא 5, האָט מען דע-רויף אַרעסטירט איניגע געוועזענע און איצטיגע בּעאַמטע פון „אָרבּיס" און בּעת אַ קאָנפראָנטאַציע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דעם בּילעט האָט פערקויפט דער געוועזענער בּעאַמטער פון „אָר-בּיס", יוזעף מראָוויטש, וועלכער איז אויך בּאַלד געשטעלט געוואָרען אונטער אַ קרייץ-פערהער און ער האָט זיך מודה געווען, אַז דעם פאַלשען בּילעט האָט ער פערקויפט צוזאַמען מיט זיין שותף אַנטאָני שפּיעוואַק.

א בּאַנדע בּילעטען-פעלשער

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג האָט פעסטגע-שטעלט, אַז אין לאָדז אַרבּייט אַנ'אָרגאַניזירטע בּאַנדע, וועלכע פערנעהמט זיך מיט'ן אויסאַרבּייטען און פערשפּרייטען פאַלשע באַהן-בּילעטען. בּראש פון דער בּאַנדע שטעהט דער דרוקער ישראל ראָזען, פּיעטריקאָווער 141. אין וואַרשאַ האָט ראָזען גע-קויפט שריפט און פּאַפּיר

אין פּעטריקאָוו

האָט דער אָרטיגער גראַווירער, הערש מאַטעל שוואַרץ, געמאַכט אַ מלוכה'שען סטעמפּעל. די קלי-שעס האָט געמאַכט אַ געוויסער רודאָלף פּידע און די דרוק-אַרבּייט האָט אויסגעפיהרט דער דרוקער אבּרהם לייב בּרייטשטיין, פּיעטריקאָווער 64.

אַ חוץ די אויסגערעכענטע, האָבּען נאָך אָנ-געהערט צו דער „אונטערנעהמונג" אבּרהם סילמאַן און הענדריק ריכעווסקי, דאָמבּראָווסקא 2.

די אַלע שותפים האָבּען אַריינגעלעגט די נוי-טיגע סומען אין דער אונטערנעהמונג און האָבּען צווישען זיך איינגעטיילט די אַרבּייט.

קאָנקורענץ מיט דער באַהן

די פאַלשע בּילעטען זענען פערקויפט געוואָרען בּיליגער. נעמליך: אנשטאָט 195 זל., וואָס עס קאָסט נאָרמאַל אַ 15-טאָגיגער בּילעט פון 2.-קלאַס, האָבּען זיי פערקויפט פאַר 90 בּיז 105 זל.

אויף צו פערפעסטיגען די פאָטאָגראַפיעס אויף די בּילעטען איז נויטיג געווען אַ בּעשטימטער אויטאָמאַט. אזא אויטאָמאַט האָבּען די פעלשער בּעקומען אין וואַרשאַ פאַר עטליכע טויזענד זל., אַזוי אַז דאָס אויספערטיגען די פאַלשע בּילעטען האָט גע-שטימט מיט אַלע פּינקטליכקייטען.

צווישען בּעקאַנטע

מיט'ן פערקויף פון די פאַלשע באַהן-בּילעטען האָבּען זיך פערנומען די שותפים גופא, וועלכע האָבּען אויפגעזוכט קליענטען צווישען זייערע בּע-קאַנטע.

די הויפּט-אַקציע פון פערקויף האָבּען גע-פיהרט די בּעאַמטע פון „אָרבּיס" מראָוויטש און שפּיעוואַק, וועלכע זענען געווען בּעקאַנט מיט'ן פערקויף-סיסטעם און האָבּען אויך נאָכגעמאַכט אונ-טערשריפטען פון עטליכע בּעאַמטע, וואָס זענען נוי-טיג געווען פאַר די בּילעטען.

דאָס „געשעפט" איז געפיהרט געוואָרען העכער אַ יאָהר צייט.

אַלע אַרעסטירטע געפינען זיך אין דער תפיסה צו דער דיספּאָזיציע פון דער אויספאָרשונגס-מאַכט.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג האָט נאָך פעסט-געשטעלט:

די בּאַנדע האָט אָנגעהויבּען צו דרוקען און פערשפּרייטען די בּילעטען מעהר-ווייניגער אין אוי-גוסט פ. י. און די אַקציע אָנגעהויבּען אויף אזא אופן, אַז מראָוויץ האָט פריהער

אַרויסגעגנבע'עט איין בּילעט אין

דער דאָזיגער בּילעט איז איבּערגעגעבּען געוואָרען ראָזענען, און דערנאָך האָט ראָזען צוגעגרייט דעם נויטיגען שריפט און די קלישעס.

אַ 15-טאָגיגער קרייז-בּילעט איז אַ זעהר קאָמ-פּליצירטער און זיין ערשטע זייט געפינט זיך אין אַ הילע פון בּלויע טעקסטור מיט דעם מלוכה-עמ-בּלעם, געהעריגע אויפשריפטען. די דאַטען אין משך פון וועלכע דער בּילעט איז גילטיג ווערען צוגעשריבּען פון דער האַנד. די צווייטע זייט פונ'ם בּילעט ענטהאַלט זיין נומער און די פאָטאָגראַפיע, ווי אויך דער פאַמיליען-נאָמען פון דעם בּילעט-בּעזיצער, און די דאַטע פון אַרויסגעבּען דעם בּי-לעט. דער מיטעלסטער טייל פונ'ם בּילעט ענטהאַלט די טאַריף-פאָרשריפטען (אויסצוג), וואָס זענען גע-

(ווייטער זעה 2. זייט)

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז פרייטאָג פארנאַכט געשטאָרבּען אין עלטער פון 65 יאָהר מיין ליבּער מאַן און טייערער אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער, בּרודער, שוואָגער און פעטער

ג"ע שרגא פייוועל מאַרקאָוויטש

(בּן ר' יעקב בּייניש ז"ל פון בּעלכאַטאָוו)

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאג, דעם 26-טען יולי ד. י. 12 אַ זייגער פאַרמיטאָג פון טרויער-הויז גדאַנסקאַ 35, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבּליבּענע.

פוילישע בענק האבען בעשלאסען צו סקאסירען די לאנגטערמיניגע קרעדיטען

וו א ר ש א, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ווי מיר דערוויסען זיך האבען אלע פוילישע בענק בעשלאסען צו סקאסירען די לאנגטערמיניגע קרעדיטען. א חוץ דעם צו פערקירצען אויף 3 חדשים די קרעדיטען, וואס זענען בעשטימט געווען אויף 6 חדשים און צו פערקלענערען אויף 30 פראצענט די סומען, וואס זענען געווען בעשטימט אויף די זעלבע קרעדיטען.

דער וויצע-פינאנץ מיניסטער קאָך בעמיהט זיך אין פאריז וועגען א רעדיסקאנטא פאר דער באנק פאלסקי. די דאָזיגע אקציע האט גוטע אויסזיכטען, ווייל די פראנצויזישע בענק האבען בעקומען גוטע אינפארמאציעס וועגען דער פוילישער ווירטשאפט.

די צוריקגעהאלטענקייט פון די פוילישע בענק איז געשעהען צוליב'ן פינאנץ-קראך אין דייטשלאנד.

זיך געהאנגען א דייטשער באנקיר

ב ע ר ל י ן, 25 (ספ. טעל.) עס האט זיך געהאנגען דער פערוו. מיטגליד פון דער דייטש דרום אמעריקאנישער באנק, ווילהעלם טאנק. די סבה — קריזיס.

געעפענט דעם קאנגרעס פון סאציאליסטישן אינטערנאציאנאל

ו י ע ן, 25 (טז). דער קאנגרעס פון סאציאליסטישן אינטערנאציאנאל איז געעפענט געווארען מיט א רעדע פון וואנדערוועלדען.

ליציטאציעס פון שקאלאד-פירמעס

ו א ר ש א, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

די גרויסע שאקאלאד-פירמעס „לארדעלי" און „פרוזשינסקי" זענען געבראכען געווארען. נעכטען זענען געמאלדען געווארען ליציטאציעס פון די דאָזיגע אלטע און בעריהמטע פירמעס.

עס זענען אויך געמאלדען געווארען ליציטאציעס פון די פירמעס „וויאור" (פאזנאנסקא גאס) דרוקאזש (לעשנע 53 פון די פראקעס), פשעדבארסקי (מארשאלקאווסקע 25), לעדער-פירמע גלינק (נאוואליפיע 44), קינא „העליאס".

גרויסע אפערע מיט באהן-בילעטען אין לאדז

(ענדע פון 1. זייט).

דרוקט מיט קליינע אותיות, וועלכע ס'איז אגב שווער צו בעקומען אין לאדז, ווארום אזעלכע האבען נישט די לאדזער דרוקערייען.

די אויסערליכע זייט פונ'ם בילעט בעשטעהט פון א ווייסער 4 זייטיגער „ווקלאדקע". די זיבעטע זייט איז א בלויע (די הילע) און ענטהאלט דעם נאמען און פאמיליע פונ'ם אינהאבער פון בילעט, דעם נומער, און א חתימה פון דעם בעאמטען, וואס שטעלט איהם אויס.

סיי די פאטאגראפיע, סיי דער שטעמפעל פונ'ם אויסשטעלער ווערט ערלעדיגט דורך דעם ביורא „ארביס".

מיט דעם אופן פון ארויסגעבען די בילעטען איז געווען גוט בעקאנט מראוויעץ, וועלכער האט ארויסגעגעבען אינסטרוקציעס צו ראזענען, און דער ווידער

האט ארגאניזירט א גאנצע שייקע

אין וועלכער עס איז אויך אריין מאטעל הערש שווארץ פון פעטריקאוו, וועלכענס ספעציאליטעט אלס גראווירער איז געווען צוצושטעלען טרוקענע שטעמפלען, וואס זענען נויטיג צו אויספערטיגען אין די באהן-בילעטען.

מיט דעם ענין פערשפרייטונג האט זיך דער עיקר פערנומען אברהם סילמאן (שענקעוויטשא 39), וועלכער האט פון זיין זייט געהאט א גאנצען שטאב פערשפרייטער, וואס האבען זיך רעקרוטירט דאס רוב פון ארבייטסלאזע, און וועלכע האבען בעקומען אויסגעצאהלט פראוויזיאן פאר'ן צושטעלען אזעלכע פערזאנען, וואס האבען געקויפט „הנחה'דיגע" באהן-בילעטען.

אלס מיטארבייטער אבער פון „ארביס" האבען סיי מראוויעץ, סיי שפיעוואק געהאט א לייכטערען צוטריט צו א סך פערזאנען, ובפרט נאך האט שפיעוואק, וועלכער איז מיט א יאהר צוריק אפגעזאגט געווארען פון „ארביס" און געהאט גרויסע קאנטשאפטען צווישען ארומרייזענדע.

מראוויעץ איז רעדוצירט געווארען דעם 1. מאי ה. י. און ביז דער צייט האט ער געהאט א גוטען שם, און ער האט געפיהרט א ברייטע אקציע, סיי אין ביורא פון „ארביס" גופא, סיי צווישען פריינד און בעקאנטע, ערקלערענדיג, אז אלס ביורא-אנגעשטעלטער, קאן ער וויפיל ער וויל פערקויפען הנחה בילעטען.

די שווינדלער האבען איבער זיך און צווישען זיך געפיהרט א געמיינזאמע קאנטראלע און איטליכער פון זיי האט געהאט א בעזונדערען בעשטאנד טייל פונ'ם בילעט, ווי דהיינו: ראזען האט געהאט די בילעטען; שווארץ — דעם פרעג-שטעמפעל; מ ר א וו י ע ץ — דעם שטעמפעל פון ביורא „ארביס"; שפיעוואק האט געהאט דעם דאטאווניק.

בזה האופן האבען זיי ביי איטליכען בילעט געמוזט אנקומען איינער צום אנדערען. ס'איז אויך כדאי צו בעמערקען, אז פידדע האט געהאט די נויטיגע קלישע, און אויף אזא אופן האט ער אויך געהאט די קאנטראלע איבער די בילעטען.

טאג-טעגלעך האבען זיך די שווינדלער פערזאמעלט ביי ראזענען אין דער וואוינונג, וואו מען האט זיך אפגערעכענט און געטיילט מיט'ן פדיון.

בזה האופן, האבען זיי געשאפען אן אייגענעם ביורא פון בילעטען-פערקויף און דאס געשעפט האט פראספערירט גאר בישקשה'דיג, מחמת, לויט דעם, ווי ס'איז ביז איצט בערעכענט געווארען, האט די מלוכה געליטען 200,000 זל. היזק.

די שווינדלער זענען געווען אויף אזוי פיל פארזיכטיג, אז איטליכען, וואס פלעגט קויפען א בילעט אין זייער „ביורא", פלעגען זיי ערקלערען, אז דער בילעט קאסט 125 זל. אבער מיט'ן מאמענט פון צוריקקעהרען דעם בילעט נאכ'ן פערלירען די גילטיגקייט, צאהלען זיי צוריק 25 זל. עס איז קלאר, אז איטליכער בילעט-קויפער פלעגט חשק האבען צוריקצובעקומען א 25-גער, און אויף אזא וועג זענען זיי פטור געווארען די שפורען פון פערברעכען און געמאכט פאר אונמעגליך, גענוי צו דערגעהן, וויפיל בילעטען, א שטייגער, זיי האבען געלאזט אין גאנג.

ווייטער איז הערך, דער אויספארשונגס - מאכט פעסטגעשטעלט געווארען, אז שווארץ איז שוין בעשטראפט געווען פאר פעלשונגען, און חוץ דעם האט ער זיך פערנומען מיט אנדערע שמוציגע געשעפטלעך.

אויך ראזען איז בעקאנט געווען דער פאליציי מאכט, אלס פעלשער פון פערשידענע דאקומענטען.

ס'איז אויך טשיקאווע צו וויסען, אז נאך יעדער גענויער אפרעכענונג אין "ביורא" האבען זיי געמאכט די ריכטיגע הוליאנקעס.

ווייטער איז פעסטגעשט[illegible]ט געווארען, אז די אונטערשריפטען פון דעם „ארביס"-בעאמטען פלעגען נאכמאכען מראוויעץ און שפיעוואק.

במשך פון דער ווייטערדיגער אויספארשונג האט די פאליציי-מאכט פעסטגעשטעלט, אז דער דרוקער אברהם לייב ברייטשטיין (פיעטריקאווער 64) איז דורך א שפיצעל אריינגעצויגען געווארען אין דער שייקע און וועגען איהרע מאכינאציעס האט ער נישט געוואוסט.

בלויז ראזען האט, בענוצענדיג זיך מיט ברייטשטיינס דרוקעריי, געדרוקט אלע בילעטען, און דערנאך זיי אריבערגעטראגען צו זיך אין דער וואוינונג.

אין דער אפערע זענען אויך אריינגעמישט א רייהע פערזאנען פון בעאמטען-קרייזען, וואס האלטען זיך אין איין פערברייטערען, און איצט געפינען זיך אלע אקטען אין רשות פון אויספארשונגס-ריכטער.

בעפרייט געווארען איז בלויז ברייטשטיין.

די אפערע איז ענטדעקט געווארען א דאנק דער הערכסטער קאנטראלע פון קאמוניקאציע-מיניסטעריום, וואו מ'הט זיך געכאפט, אז ס'איז פערהאן א סך מעהר 15 טאגעדיגע פאהרערס, ווי געלד...

מ'איז דערגאנגען, אז די „הויפט-מחותנים" זענען די פאהרערס פון לאדזער „ארביס", האט מען אין לאדזער ביורא געמאכט א גענויע קאנטראלע, און אזוי ווי מ'האט אלץ געפונען אין ארדנונג, האט מען זיך גענומען אויפמערקזאם צוקוקען אויף די בילעטען אין די באהנען גופא.

דא איז דער שווינדעל ענטדעקט געווארען:

הגם דער אויספערליכער אויסזעהען פון די פאלשע בילעטען האט זיך גארנישט אונטערשיידט פון די ריכטיגע, איז אבער נישט געווען כשורה מיט די אונטערשריפטען פון די בעאמטע און מיט דער באהן-נומעראציע.

די רייזענדע, וואס מ'האט פערהאלטען אויף דער באהן, האבען ערקלערט, אז די בילעטען האבען זיי צופעליג געקויפט ביי בעקאנטע.

נישט קוקענדיג אויף דער גענויזיימיגער קאנטראלע — האט זיך ארויסגעוויזען — אז די אפעריסטען האבען אויך נישט אויסגעמיטען געגענזייטיג צו בעשווינדלען, און זיי האבען שוין געפונען געלעגענהייטען און מיטלען דערצו.

און — אזוי-ווי בכלל איז דאס געשעפט געגאנגען זעהר גוט, איז עס ביי זיי געווען א בעשלאסענע זאך צו אנהויבען אויך צו „בעארבייטען" דעם לאדזער טראמוואי, ד. ה. צו פאבריצירען קווארטאל- און חודש-בילעטען אויף לאדזער טראמוואיען...

מען האט שוין, אזויצוזאגען, דעם ענין איינגעפעדימט", צוגעגרייט מאטעריאלען, געדרוקט בילעטען, געמאכט שטעמפלען א.א.וו. אבער —

עס האט זיך „אריינגעמישט דער שטן", און עס דראהט זיי אלע טורמע אויף לאנגע יאהרען, בפרט מאקי פאר'ן אנמאכען גרויסע היזקות דער מלוכה.

פאלשע טראמוואי-בילעטען

די פאליציי איז געקומען אויף די שפורען פון א נייע אפערע, וואס די זעלבע באנדע האט שוין געהאט ארגאניזירט.

זעהענדיג דעם ערפאלג מיט די פאלשע באהן-בילעטען האט די באנדע גענומען „אויסארבייטען" פאלשע חודש און קווארטאל-בילעטען פון טראמוואי

אין ברייטשטיינס דרוקעריי האט מען געפונען הונדערטער פערטיגע אזעלכע פאלשע טראמוואי-בילעטען און אין ראזענס וואוינונג האט מען געפונען די מכשירים מיט וועלכע די טראמוואי-בילעטען זענען אויסגעארבייט געווארען.

די ווייטערדיגע אויספארשונג איז אין גאנג.

קאמף מיט סינדיקאליסטען אין סעווילע

ס ע וו י ל י ע 24 (ספ. טעל.) אינדערפריה איז געווען רוהיג. נאכמיטאג האט זיך אבער געענדערט די לאגע. ס'האבען זיך אנגעהויבען בלוטיגע קאמפען אויף די גאסען, בעזונדערס בלוטיג זענען געווען די קאמפען אויף דעם „פלאץ עספאנא", וואו עס האבען אנטייל גענומען אין קאמף גרויסע כחות פון ביידע צדדים. דער קאמף איז צווישען די סינדיקאליסטען און פאליציי. עס זענען געפאלען טויט 4 סינדיקאליסטען און עטליכע צענדליג זענען פערוואונדעט געווארען. דאס זענען די ציפערן, די צאל טויטע און פערוואונדעטע איז אבער פיל גרעסער. ארום און ארום זענען לויט די אפיציעלע ידיעות געפאלען 19 טויטע. מען צווייפעלט, צי די ציפער איז א ריכטיגע.

א גאנצען פריהמארגען האבען די סינדיקאליסטען זיך געהאלטען רוהיג. די פאליציי און דאס מיליטער האבען געמיינט, אז ס'איז שוין שטיל און די אומרוהען זענען פערענדיגט. דעמאלט זענען די סינדיקאליסטען פונדאסניי ארויסגעטרעטען.

די שטאט איז איצט בעזעצט פון מיליטער מיט פולעמיאטען. עס פאטרולירט אן עסקאדרע פון לופט-שיפען. די רעגירונג האט ארויסגעשיקט נייע מיליטער-טיילען.

Tow. Akc. Sukc. K. ANSTADTA
w Łodzi, Pomorska 34/36
„Jasne Wyborowe"
Monachijskie
Bawarskie
Ciemne słodkie

קענער און פיינשמעקער טרינקען די אונאיבערשטייגבארע ביר מיט זייער גוטקייט

היינט, זונטאג, דעם 26-טען יולי ה. י. 7 א זייגער אווענד ווילען אין דער ווילקער שוהל ארויסטרעטען מיט רעפעראטען א. ד. ס.
דער גראדנער רעליגיעזער לעהרער-סעמינאר
די חשוב'ע געסט פון גראדנע:
1) ד"ר לוי גימצאוויץ (דירעקטאר פו' חבצלת-גימנאזיום)
2) הרב הירש מרגליות (מנהל פון לעהרער סעמינאר אין גראדנע)

מאשיך-מצות
ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצ"-מעהל. אייער-פערפעל און סובארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערביע
ב. ווייבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעלעפאן 143-82
אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען פריהשטיקען, אווענד-בראנטען ווי אויך יארסקע מיטאגען

אנחנו מביעים את רגשי השתתפותנו בצער האבל להרב להגאון ר' אליעזר יצחק מייזל שליט"א לרגלי מות עליו אשתו הרבנית נ"ע מרת שרה רבקה מייזל ע"ה
ובשם כל אנשי החברה הננו מנחמים אותו שהמקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ועד חברה נושאי המטה
אה לודז פל. וולנאשטשי 3
יו"ר יוסף הושאנאוויטש.

אכטונג, סוועטער-פאבריקאנטען!
איך נעם אן צו נייען אלע ארט סוועטער-מאדעלן ווי אויך אלע ארט ארבייטען אויף אנ'אבערלאק.
ר. לעמעל
לאגעווניצקא 12.

ציגעל
ביליג פערקויפט יעדען קוואנטום ציגעל
ראלף בערנער
גלאוואצקיעגא 18/20 (בזעזשינסקא 100) צו-פאר מיט טראמוואי 1 און 6 טעל. 168-67 און 175-66

א קאפיטאליסט מיט 20 000 זל. ווערט געזוכט צו אנ'איינגעריכטעטער פאבריק פון גאנגבארע ארטיקלען מיט זיכערן פערדינסט. גאראנטירט דעם קאפיטאל מעקלערס אונגעווינשען. אפערטען אין אדמ. פון פאלקסבלאט פאר "W.Z."

פאר מאגנליידענדע
ראבארבער-וויין, פעפסין-וויין
אין פרימא קוואליטעט צו בעקומען אין דער וויינהאנדלונג פון
E. SZYKIER
Północna 1, tel. 107-84

א צימער איבערצוגעבען
פעטריקאווער 117, וו. 22

א הענטשקע-מאשין
זוך איך צו קויפען אין גוטען צושטאנד
קאטשקא גלובנא 55

גאסטראלען פון דער ווילנער טרופע
XVI יאר XVI יאר
15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.
לאדזשער שטאט-טעאטער
היינט זונטאג, דעם 26 יולי, 9 א זייגער אין אווענד
צו א. סאמבערג'ס לעצטן אויפטריט
„גאט פון נקמה"
דראמע אין 3 אקטען פון שלום אש.
מיט א. סאמבערג אלס „יעקל שאפשאוויטש".
פערזאנען:
יעקל שאפשאוויטש — א. סאמבערג
שרה — העלענע גאטליב
רבקה'לע — אסתר גאלדענבערג
הענדעל — נעמי נאטאן
מאנקע — מרים ארלעסקא
רמועל — דבורה ראזענבלום
באשע — יוכבר וויספליין
שלמה — גרשון לעמבערגער
ר' אליה — שמחה נאטאן
ר' יעקב — שבתי בליאכער
מארגען מאנטאג צוליב די פראבען פון 200000 ווערט ניט געשפילט
דינסטאג, דעם 28 יולי יובל-פרעמיערע
ניי-אינסצעניזירט — „200,000" (גרויסע געווינס) פון שלום עליכם
רעזשי: י. ראטבוים דעקאר. און קאסטיומען: אנדזשיי פראנאשקא
מוזיק: ה.כאן. לידער-טעקסטן: מ. בראדערזאן. טענץ: לאה ראטבוים

סימנים, אז דער קריזיס אין אמעריקא ווערט קלענער

ס. דינגאל שרייבט אין ניו-יארקער „טאג“:

פראפעסאר פערסאנס, וואס איז א לאנגע צייט געווען פראפעסאר פון סטאטיסטיק אין הארווארד-אוניווערזיטעט, האט אונטערזוכט די סיבות פון די גרעסטע 7 קריזיסען, וואס אמעריקא האט דורכגעמאכט פאר די לעצטע 55 יאהר, און מיט דער אויסנאהם פון איין קריזיס, פון 1896, זענען די אלע קריזיסען פארגעקומען אין דער זעלבער צייט, ווען אין אייראפע האט אויך געהערשט א קריזיס.

פון די זיבען קריזיסען וואס אמעריקא האט דורכגעמאכט, זענען פערהאן דריי, וועלכע דערמאנען מיט אלע זייערע סימפטאמען דעם איצטיגען קריזיס, וואס מיר לעבען דורך.

דער קריזיס פון 1884, 1907 און 1920, די אלע דריי קריזיסען האבען געדויערט פון 21 ביז 25 מאנאטען.

בעזונדערס בעט זיך א פערגלייך צווישען דעם קריזיס פון 1884 און דעם איצטיגען קריזיס.

אין 1884-85 איז ביזנעס געווען שטארק געשלאגען נישט נאר אין אמעריקא, נאר אויך אין ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד און עסטרייך.

פרייזען זענען שטארק געפאלען. דער אימפארט און עקספארט פון אמעריקא איז געווען דער נידריגסטער זינט 1879.

די באהנען, וועלכע האבען אין 1880 82 געבויט א דורכשניט פון 9000 מייל באהן-ליניעס א יאהר, האבען אין 1885 געלאזט פאלען זייער בויען צו 3000 מייל.

באנקען האבען געקראכט און עס איז געקומען צו א געלט-פאניק.

אין אונזער איצטיגען קריזיס פון 30 1929 האבען מיר אויסגעמיטען א געלט-פאניק צוליב דעם וואס אונזער באנק סיסטעם איז א דאנק דעם פעדעראל-רעזערוו-געזעץ, בעסער ארגאניזירט, אבער אין אלע אנדערע פרטים האבען אונזערע ביזנעס-אונטערנעהמונגען און פינאנץ-אינסטיטוציעס געליטען פונקט אזוי שווער ווי אין יאהר 1884.

וואס לערנען אונז יענע קריזיסען?

ערשטענס, אז דער מאקסימום צייט פון א קריזיס איז 25 חדשים.

צווייטענס, אז די צייט וואס א קריזיס געפינט זיך אין זיין סאמע טיפעניש, וואס טיפער קאן ער שוין נישט גיין, איז זיבען חדשים.

דריטענס, אז דער וועג בארג ארויף פון א קריזיס ביז צו נארמאלע צייטען, דויערט צווישען 12 און 14 חדשים.

אויב מיר זאלען דעם איצטיגען קריזיס מעסטען לויט די רעזולטאטען פון די פריהערדיגע קריזיסען, קאן מען דערווארטען, אז מיר האבען שוין דערגרייכט די סאמע טיפעניש פון קריזיס ארום פעברואר פון היינטיגען יאהר און מיר זאלען ווייטער גיין מיט לאנגזאמע ענדערונגען ביז נאוועמבער פון דעם יאהר, ווען מיר וועלען אנהויבען פיהלען א צוריקקעהר צו א נארמאלען מסחר-צושטאנד, וועלכער וועט דערגרייכט ווערען ארום אפריל 1932.

דאס איז די מיינונג פון פראפעסאר פערסאנס.

אז מיר האבען ארום פעברואר 1931 דערגרייכט די סאמע טיפעניש פון קריזיס, דאס בעווייזען אויך די סטאטיסטיקעס פון אונזער האנדעלס-מיניסטער.

—=:)O(:=—

געשטארבען דער בעקאנטער יודישער ארבייטער-טוער אין אמעריקא מאריס זיגמאן

(נ י ו - י א ר ק, (יט"א) אין עלטער פון 51 יאהר איז דא געשטארבען דער בעקאנטער ארבייטער-טוער און געוו. פארזיצער פון „אינטערנעשאנעל ליידיס גארטמענס וואקערס יוניאן“ מאריס זיגמאן.

מאריס זיגמאן איז געווען בעקאנט פון זיין שארפען קאמף קעגען לינקען פליגעל אין דער פראפעסיאנעלער בעוועגונג. די לעצטע יאהרען איז זיגמאן געווען בעשעפטיגט אלס פרעסער אין א קליידונגס-פאבריק.

גרויסע וועליסאפעדען-געיעג פון א יודישען ספארט-קלוב

סארני, (יט"א) דער היגער יודישער ספארט קלוב „מאז“ האט ארגאניזירט גרויסע וועליסאפעד-געיעגען. פון דער ערשטער גרופע האבען די שטרעקע פון 800 קילאמעטער סארני-פשעמישל-סארני דורכגעמאכט אין משך פון דריי טעג: קלעססשטיין און בידערהאף. די צווייטע גרופע אויף דער טראמע פון 300 קילאמעטער סארני-פינסק-סארני געפינט זיך נאך אין וועג.

אויפ'ן פלאץ, וואו די שפאנישע אינקוויזיציע האט געברענט יודען

אין דער שטאט טאלעדא. — די צוויי אמאליגע שוהלען, וואס שטעהען נעבען דעם פלאץ

(רייזע-איינדרוקען)

מיר פאהרען קיין טאלעדא.

טאלעדא — די „וועכטערין פון קריסטענטום“.

טאלעדא — די שטאט פון דער פייערליכסטער אינקוויזיציע.

טאלעדא — די שטאט פון רבי יהודה הלוי, פון אברהם אבן עזרא, פון ראב"ד.

מיר פאהרען מיט דריי ספרדישע יודען אנצוקוקען די ביי געפונענע שוהל, וואס מען וויל פערקויפען צו יודען, אנ'אנהויב פון א נייעם יודישען ישוב, אין דער אלטער שטאט פון וואנען מען האט זיי אמאל ארויסגעטריבען.

מיר פאהרען אין אנ'אויטאמאביל. דער טאג איז שעהן. די יודען זענען גליקליך פון דער גרויסער שליחות, און דעם גאנצען וועג זינגען זיי. זיי זינגען אלץ וואס זיי קענען אויסווייניג פון דעם דאווענען, פון תהלים, פון דער תורה, אויף דעם וועג וואס פיהרט קיין טאלעדא. אויפ'ן זעלבען וועג, וואס מיט פיר הונדערט יאהר צוריק זענען דא געגאנגען די יודען אין גירוש-שפאניען און זייערע קולות האבען געריסען די הימלען — דא פאהרען איצט יודען און זינגען.

נאר אט זענען מיר שוין אין טאלעדא.

טאלעדא אליין. א מערקווירדיגע שטאט.

מיר געהען און געהען און ביסלעכווייז רינט אריין די שטאט אין אונזערע אדערען און מיר ווערען אויך אלט ווי זי, שרעקליך אלט. ווי אלט, אייגענטליך איז טאלעדא? קיינער ווייסט נישט, נאר א לעגענדע איז דא, אז גאט האט בעשאפען טאלעדא נאך איידער ער האט די איבעריגע וועלט בעשאפען. דער איצט געהען איינגאנצען ארויס פון זכרון און די געדאנקען וואנדערען נאר אין דעם אמאל, אין דער ווייטער פערגאנגענהייט, אויף שריט און טריט רוקט זיך די דאזיגע ווייטע פערגאנגענהייט ארויס: אט דערזעהט איהר א שטיק רוימישע געשיכטע, אט א שטיק אראבישע, און אט א שטיק וואס איז נאך עלטער פון זיי ביידען, און די אלע שטיקער געשיכטע אין אלע מעגליכע סטילען ליגען אייגע אויף די אנדערע, נישט צונויפגעשמאלצען גראדע ווי די פנימער אין שפאניען.

און אט איז דער פלאץ וואו די „אומגליקליכע“ זענען געברענט געווארען; דער פלאץ, וואו די אויטא-דא-פעס זענען געפראוועט געווארען. עס איז איצט א קלייבינקער פארק, וואס קוקט ארויס איבער א ווייטער שטילער לאנדשאפט, עס שטעהען פארק בענקלעך און מענשען זיצען דא און געניסען רוה און לאבען זיך מיט דער שעהנקייט פון דער לאנדשאפט. נאך אמאל מיט פיר הונדערט יאהר צוריק, האט מען דא געברענט יודען אויף קידוש השם, צעהנדליגער טויזענדער פון זיי. און די לעצטע בליקען פון די קדושים זענען אויך געפאלען אויף דער זעלבער ווייטער און שטילער לאנדשאפט ארום.

וואס פיהלט מען ווען מען טרעט צו צו אט דעם געהייליגטען ארט?

מען פיהלט אזוי פיל, אז מען פיהלט גארנישט: איך געדענק נאר איינס: עס איז מיר געווארען קאלט אין די שפיץ-פינגער און אין די ווארצלען פון די האר אויפ'ן קאפ... ווייטער געדענק איך גארנישט... אזוי ווי נאך א שטארקען שלאף-טרונק...

נישט ווייט פון דעם אינקוויזיציע-פלאץ שטעהען צוויי פארצייטיגע יודישע שוהלען. שטילע, בעשיידענע, פערשעהמטע, אבער שטאלץ און ריין אין זייער פערשעהמטקייט, איינע איז — די „סאנטא מאריא דע לא בלאנקא“ — אזוי האבען איהר די גלחים א נאמען געגעבען ווען זיי האבען די שוהל געשמדט אויף א קלויסטער. פון דעם קלויסטער איז זי געווארען א מאנאסטיר, פון דעם מאנאסטיר — א קאזארמע פאר סאלדאטען, נאכהער א שפייכלער פאר סאלדאטסקע אוניפארמען, דאן א היים פאר געפאלענע פרויען, דאן א — שטאל פאר פערד, און איצט — א מוזיי, און דורך די אלע גלגולים איז דאך די שוהל גראדע ווי עס ווייזט איהר נאמען לא בלאנקא, די ווייסע, געבליבען ווייס און ריין ווי ווייסער פייער... איהר בעזונדערע שעהנקייט זענען פיר לאנגע שורות ווייסע, קאנטיגע זיילען איינעוועניג, וואס שפארען אונטער דעם דאך. ווען די זיילען וואלטען געווען גאט'ס אייגענע פינגער, וואלטען זיי נישט געקענט זיין ריינער, לויטערער, פאלקאמענער, ערהאבענער...

נישט ווייט דערביי שטעהט די אנדערע שוהל, די שוהל פון רבי שמואל הלוי, אין א געסעלע, וואס הייסט אויך אויפ'ן נאמען פון אלטען יודישען שאצמייסטער. די ווענט אונטען און אויבען האבען זעלטענע ארנאמענטען — העברעאישע פסוקים אין העברעאישע אותיות. אויפ'ן אויבערשטען געזימס אי בער די פיר ווענט איז אין שארפע, שווארצע נאך איינגאנצען גאנץ — געבליבענע אותיות, אויפגעשריבען דער קאפיטעל תהלים „למנצח על הגתית“. א שטילקייט הערשט גלייך ווי אלע מענשען אויף דער וועלט וואלטען אויסגעשטארבען געווען, נאר פויגעלעך פליהען ארום און פישטשען און עס דוכט זיך, אז דאס פליהען זיי ארום די ווענט און זינגען אראפ דעם „למנצח על הגתית“.

איין שפאניער וואס בעגלייט אונז, רעדט מיט בעזונדערער געמיטליכקייט פון די יודישע אותיות אויף די ווענד. ער מיינט, אז עס זענען שוין אין ערגיץ נישטא קיין יודישע אותיות אויף דער וועלט.

מיר געהען ארויס פון ר' שמואל הלוי'ס שוהל און פון זיין הויז, און זענען ווידער אויפ'ן פלאץ פון דער אינקוויזיציע, פון די אויטא-דא-פע'ס, און איך דערמאן זיך: אין מאדריד אין דער נאציאנאלער ביבליאטעק האב איך געבעטען מען זאל מיר ווייזען די ארכיוען פון דער אינקוויזיציע, און א גלח, „פאטער“ בעניטא פוענטעס, דער אויפזעהער פון דער אפטיילונג טראגט מיר ארויס א בוך, אין וועלכען עס זענען געדרוקט די נעמען פון אלע יודען וואס זענען פערברענט געווארען אויף קידוש השם, אין טאלעדא. איך מיש אויף די ליסטע נעמען, דער ערשטער נאמען איז: בעאטריץ לאפאנסא, די טאכטער פון לואיס אלפאנסא, א שוסטער.

זי איז געווען די ערשטע, וואס איז פערברענט געווארען פאר גאט'ס וועגען אין טאלעדא, אין יאהר 1500, אויפ'ן פלאץ וואו איך בין איצט געשטאנען.

און אזוי ווי ידער שפאניער פריהער, האב איך איצט זיך געחידושט איבער דער מאדנער קראפט פונ'ם פאלק, וואס די טעכטער פון זיינע שוסטער לאזען זיך פערברענען לעבעדיגערהייט פאר'ן רעכט אויף פרייען געדאנק.

די געוואלדיגסטע זאך אין טאלעדא איז די קאטעדראלע, איינער פון די עלטסטע, איינער פון די גרעסטע, איינער פון די שענסטע און איינער פון די רייכסטע קלויסטערס אין דער וועלט, מיר געהען אריין אין דער קאטעדראלע, די אויגען ווערען פערבלענדעט, אט פון דאנען, טראכט איך, פלעגען זיך עס אנהויבען די פראצעסיעס צום שייטער-הויפען אויף דעם אינקוויזיציע-פלאץ. דער באלעמער פון דער קאטעדראלע איז ארומגעצאמט מיט א ריזיגען טויער פון קראטעס, מיט זייער גרויס און קראפט דערמאנען זיי אן די טויערען פון גרויסע טורמעס, און מען דערציילט אונז: אט די אלע טויער'ען און זייערע גראטעס זענען געמאכט פון ריינעם זילבער. ווען נאפאלעאן האט בעזיגט שפאניען האט מען מורא געהאט אז ער וועט ארויסנעהמען די זילבערנע טויערען, האט מען זיי אפגעפארבט שווארץ, זיי זאלען אויסזעהן ווי אייזערנע, דער שפיצעל איז געלונגען איצט איז שוין די פארב ערטערווייז אפגעקראכען און מען זעהט טאקע — עס איז זילבער.

טויזענדער פונט זילבער ליגען פארארבייט אין די דאזיגע טויער'ען, אין דער זעלבער קאטעדראלע איז פערהאן א סטאטוע פון דער „הייליגער מוטער“ וואס מען טראגט אין א פראצעסיע איינמאל א יאהר, דעם 15-טען אויגוסט, צווישען דער „גארדעראבע“, וואס די דאזיגע סטאטוע פערמאגט איז פערהאן א מאנטעל וואס מ'טוט איהר אן פאר דער פראצעסיע, זענען אויף דעם מאנטעל אנגעוועבט אכציג טויזענד פערעל אויסער טויזענדער אנדערע טייערע שטיינער...

דאס איז נאר א טייל פון די רייכטימער פון דער טאלעדאער קאטעדראלע אוי וועך ווייסט וויפיל אוצרות עס ליגען פערבארגען אין די שפאנישע קלויסטערס. רייכטימער אנגערויבט פון דער גאנצער וועלט, די פערברענטע טאכטער פון דעם יודישען שוסטער האט אויך א חלק אין דעם זעלטענעם מאנטעל פון דער „הייליגער מוטער“, פון טאלעדא. ווייל דאס געזעץ איז געווען, אז ווען איינער ווערט פער'משפט פון דער אינקוויזיציע געהט זיין פערמעגען אריבער צו דער אינקוויזיציע, נו, בעאטריצע אלפאנסא האט דאך געוויס געהאט א פאר קליידלעך און א פאר שיך, וואס זענען אוועק צו אט דער רייכער קאטעדראלע, דעם שטאלץ פון טאלעדא.

וואס פארא שווערען געוויסען טאלעדא האט! און גאנץ שפאניען! אז איהר דערמאנט א שפאניער די אינקוויזיציע, לאזט ער אראפ די אויגען. מיר האבען דא געטראפען א שפאניער, וואס בעשיט אונז פשוט מיט גוטסקייט.. ער האט אונז געגעבען צוויי אויטאמאבילען, האט אונז אלעמען געלאדען צו מיטאג, האט אונז געקויפט יעדען איינעם א שאכטעל שאקאלאד — פארוואס אזא גוטסקייט? קען עס זיין, אז ער ליידט פון געוויסען און וויל אונז „פערגיטיגען“?

און אז איך האלט שוין דערביי, וויל איך זיך מודה זיין, אויף א מיאוסען געפיהל פון וועלכען איך לייד די גאנצע צייט, וואס איך בין אין שפא-

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

זשאבאטינסקי ווענען 17 ציון. קאנגרעס

די דיסקוסיע אין רעוויזיאניסטישען לאגער

פאריז, (יט"א) וולאדימיר זשאבאטינסקי, האט איבערגעגעבען דעם יט"א-פארשטעהער פאלגענדע ערקלערונג וועגען דער שטעלונג פון די רעוויזיאניסטען נאכדעם 17. ציוניסטישען קאנגרעס.

איך האב גארנישט וואס צו זאגען וועגען די רעזולטאטען פון 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס. איך בין נישט אריין אין זאל פון קאנגרעס זייט דעם מאמענט, ווען די פארמול וועגען יודענשטאט איז אפגעווארפען געווארען. איך האב צוריסען מיין דעלעגאטען-קארטע און איך האב זיך שוין נישט אינטערעסירט מיט דעם. וואס עס איז געשעהן נאכדעם אויף דעם קאנגרעס.

„איך בעטראכט די האלטונג פון דער רעוויזיאניסטישער פראקציע אויף דעם קאנגרעס אלס טאקטפול, קלוג און ענטשידען. איך קען דאס פריי ערקלערען, ווייל איך בין פאר דער האלטונג נישט פעראנטווארטליך. מיין פערזענליכע מיינונג איז געווען, אז מיר האבען גארנישט וואס צו טון אויף א פערזאמלונג פון אנ'ארגאניזאציע, וואס איז פערוואנדעלט געווארען אין א צוגאב צו א נישט-ציוניסטישער אגענץ“.

די רעוויזיאניסטען מוזען איצט בעשליסען, צי זיי ווילען איצט פארטזעצען זייערע בעמיהונגען, כדי פרובירען אויפצולעבען די דאזיגע ארגאניזאציע. אדער זיי ווילען זיך פערוואנדלען אין א נייע ציוניסטישע ארגאניזאציע. בנוגע דער פראגע זענען די רעוויזיאניסטישע פיהרער פולשטענדיג איינשטימיג אין בעצוג צו די וויכטיגסטע מאמענטען. מיר אלע זענען אין דער מיינונג, אז דער רעוויזיאניסטען-פערבאנד דארף פארטזעצען זיין אומאפהענגיגע פאליטישע טעטיגקייט, אז די רעוויזיאניסטען וועלען שוין מעהר נישט דיין אנגעשלאסען אין די לאקאלע „ציוניסטישע פעדעראציעס און די פראגע פון אונזער אנטייל אין קומענדען קאנגרעס דארף בלייבען אפען ביז'ן אנהויב פון דער שקל-קאמפאניע פון יאהר 1933. דער איינציגער פונקט, וועגען וועלכען עס הערשט נישט קיין איינשטימיגקייט, איז צי מיר דארפען זיך יא בעטייליגען, אדער נישט בעטייליגען אין די בעראטונגען פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט. די דאזיגע פראגע וואלט געקאנט ענטשידען ווערען אויף אונזער קאנפערענץ, וואס מיר האבען אפגעהאלטען אין באזעל נאכ'ן קאנגרעס, אבער אזא האנדלונג וואלט געקענט בעטראכט ווערען אלס אונבערעכטיגטער דרוק פון מיין זייט אויף ד ידעלעגאטען, וועלכע זענען געווען פערמאטערט פון דעם 15-טאגיגען קאמף. חוץ דעם איז נישט אין הסכם מיט דער רעוויזיאניסטישער טראדיציע וועגען אזעלכע וויכטיגע פראבלעמען אנדערש ווי פולשטענדיג איינשטימיג. דעריבער האב איך פארגעלעגט, אז די פראגע זאל ענטשידען ווערען דורך אונזער וועלט-קאנפערענץ דעם קומענדען דעצעמבער. אונזערע 10 פארשטעהער וועלען זיך בעטייליגען דערווייל אין די בעראטונגען פון אקציאנס-קאמיטעט און איך וועל ביז דעצעמבער געניסען פון אורלויב, וועלכער איז פאר מיר זעהר נויטיג.

אונזערע עקזעקוטיווע, צו וועלכע עס איז צוגעקומען אויך איבזש. ראבערט שטריקער געניסט פון פולען צוטרוי פון אלע רעוויזיאניסטען. צו דער עקזעקוטיווע געהערען די אנהענגער פון ביידע שטרעמונגען און זי האנדעלט מיט דער פולער אונפארטייאישקייט. עס איז נישטא קיין קאמף אין רעוויזיאניסטישען-פערבאנד, עס ווערט בלויז געפיהרט א דיסקוסיע וועגען דעם, וועלכע מיטלען זענען די בעסטע, כדי צו איינינגען אלע ציוניסטען-הערצליאנער און איך גלויב, אז די דאזיגע דיסקוסיע וועט זיך פערענדיגען מיט אנ'איינשטימיגען בעשלוס.

נאטירליך, ערקלערט ווייטער ה' זשאבאטינסקי — האב איך זיך רעזערווירט דאס רעכט צופערטיידיגען פאר און אויף דער קאנפערענץ מיין פערזענליכען שטאנדפונקט, וועלכער איז פאלגענדער: אזוי ווי געוויסע רעוויזיאניסטען קענען בעדויערען צוליב'ן איבערייסען אלע פעדים מיט דער אלטער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועל איך זיך נישט ענטקעגענשטעלען, אז די פערבינדונגען, וועלכע טראגען א סימבאלישען כאראקטער זאלען אונטער געהאלטען ווערען, ד. ה., אז מיר זאלען צ. ב. שיקען 10 דעלעגאטען צום קאנגרעס און 2 צום א.-ק. אלס „אבסערוואטארען“. איך בין אבער ענטשידען געגען א וועלכער עס איז מיטארבייט, אפילו אין פארם פון אנ'„אפאזיציע“ מיט אנ'אינסטיטוציע, וועלכע פאלט אריין צוליב איהר אייגענער שולד און אהנמאכט און בעדייטונגסלאזיגקייט. דער איינציגער יורש פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וואס איז געשאפען געווארען דורך ד"ר הערצל איז דער רעוויזיאניסטען-פערבאנד און די אלע, וועלכע ווילען פארטזעצען די הערצל-טראדיציע דארפען זיך גרופירען ארום דעם רעוויזיאניסטען-פערבאנד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
26
יב
מנחם אב תרצ"א

יולי
זון-אויפגאנג 3.45
זון-אונטערגאנג 7.39

מען הויבט שוין אן צו שאצען

ווי זאגט מען עס: „ר׳איז א יוד א גביר אדיר! ער פערמאגט א רובעל... און אפשר דאס אויך נישט!"

(2) אין משך פון די נאהענסטע טעג הויבען אן צו ארבייטען די שאצונגס-קאמיסיעס, כדי צו פעסטשטעלען דעם הכנסה שטייער פון די בעזונדערע צאהלער.

איצט שוין זאמלען די פינאנץ-אמטען די געהעריגע מאטעריאלען, בנוגע די הכנסות פון בעזונדערע צאהלער, און שיקען פונאנדער אויפרופען וועגען ביילייגען אויפקלערונגען אין ספקדיגע ענינים, קוקען דורך די האנדעלס-ביכער פון בעזונדערע אונטערנעהמונגען א.א.וו.

ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אז נישט אכטענדיג אויף די פיצל באנקראטען, וואס זענען געשעהן אין דעם פערגאנגענעם יאהר ווי אויך אויף דער שלעכטער לאגע פון א סך צאהלער, ווייזט די פינאנץ-מאכט ארויס א טענדענץ — אויף ווי ווייט מיר קענען עס פעסטשטעלען — צו מאכען די שאצונגען העכערע, ווי פאראיאהרען, ובפרט אין בעצוג צו אונטערנעהמונגען, וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס-ביכער. דער שכל דערפון איז וואס אזוי ארום וויל מען משפיע זיין אויף אזעלכע אונטערנעהמונגען, זיי זאלען פיהרען ביכער...

די היגע האנדעלס-און אינדוסטריע-ספערען האבען דעריבער לעצטענס אנגעהויבען צו בעמיהען זיך וועגען דעם, אז מ׳זאל נישט איבערכאפען די מאס אינ׳ם שאצען, ווארום צו הויכע שאצונגען קאנען איצט זעהר לייכט איינברעכען א סך אונטערנעמונגען און מאכען פון זיי א תל.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

(2) דינסטאג און מיטוואך דעם 28 און 29 וועט אין פ. ק. או. אליא-קאשטשיושקי 21 אמטירען א צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר מענער פון יאהרגאנג 1910 און עלטערע יאהרגענג, וואס האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט פאר א קאמיסיע, און האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט.

די קאמיסיע הויבט אן צו אמטירען 8 אינדערפריה.

פאר דער קאמיסיע דארפען זיך שטעלען די מענער פון די אויבענדערמאהנטע יאהרגענג, וועלכע וואוינען אין טעטיגקייטס-געביט פון פ. ק. או. לאדז-שטאט 2, ד. ה. אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען.

נייער וויצע-וואיעוואדע

(—) נעכטען האט דער נייער וויצע-וואיעוואדע סטעפאן קורטיקליס איבערגענומען זיין נייעם אמט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דזשורען

(—) היינט ביינאכט דיושורירען: י. קאפ״אווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקא (בושעזשינער 56) מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21) מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95) י. קליפמא (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקאטשינער 53).

צו אונזערע לעזער!

צוליב טעכנישע סבות זענען מיר געצוואונגען אויף א קורצער צייט איבערצורייסען דאס דרוקען פונ׳ם ראמאן „דער פוילישער שטערען".

פון ד׳האנדעלס-געריכט

בוי-פירמע „איזראעל טילער" בעט פראלאנגאציע

בעכטען איז אין האנדעלס-געריכט איינגעפלאסען א ביטע פון אדוו. לעאן גאלדריגג, בעפולמעכטיגטען פון דער פירמע „איזראעל טילער" וועגען פראלאנגירען די צאהלונגען.

דער בוי-אונטערנעהמער איזראעל טילער איז בעקאנט געווארען אין לאדז אין 1914. נאך דער מלחמה האט ער געהערט צו די בעדייטענסטע בוי-אונטערנעהמער. אין משך פון עטליכע יאהר האט ער אויסגעבויט מעהר ווי 30 הייזער, וואס אין א טייל פון זיי געפינען זיך שטאטישע און מלוכה-אינסטיטוציעס. חוץ מזה האט די פירמע אויסגעבויט א רייה פאבריק-בנינים און לסוף א גאנצען פערטעל אויף קאנסטאנטינער פאלעשיע, 420 וואוינונגען זענען שוין איצט בעוואוינט, 360 וואס בעשטעהט פון עטליכע בלאקען, אין וועלכע זענען פערענדיגט און איבערגעגעבען אין רשות פון מאגיסטראט און 360 וואוינונגען האלטען ביים פערענדיגט ווערען.

די פירמע האט אויך געארבייט ביים איינארדנען ביאלאגישע פילטער׳ס און ביי דער קאנאליזאציע. טילער האט אויך צוגעהאלפען צום הויבען די טעכניק פון מעכאנישער סטאלעריי, צוגרייטענדיג פערשידענע געגענשטאנדען פון האלץ, וואס זענען נויטיג ביים אויספערטיגען הייזער.

אין סעזאן-צייט האט די פירמע בעשעפטיגט 1000 ארבייטער, איצט — העכער 250.

די אומנארמאלע פערהעלטענישען, דאס שוואנקען פון דער ווירטשאפט האט זיך אבער אויך אפגערופען אויף דעם פערמעגען פונ׳ם פערטענט און אויף דער פינקטליכקייט פון זיין אונטערנעהמונג. ער האט געהאט היזק ביים שליסען א רייה גרעסערע בוי-קאנטראקטען, און צ. א. אויך מיט׳ן מאגיסטראט. די ארבייטען זענען אנגענומען געווארען אויפ׳ן יסוד פון ריטשאלט-קאלקולאציעס און בדרך אויסליציטירונגען. די פרייזען זענען אלזא געווען גאנץ געניי פרעציזירט. נאכ׳ן אננעהמען די ארבייטען, האט זיך די בוי-בעוועגונג פערשטארקט, און די פרייזען אויף מאטעריאל זענען קינסטליך געשטיגען. דאס איז אויך געשעהן מיט׳ן ארבייטסלוין.

בישט קוקענדיג אבער דערויף האט טילער אויסגעפיהרט זיינע פערפליכטונגען, און אין רעזולטאט האט ער געליטען גרויסע היזקות.

ס׳איז בישט אדורך א יאהר, און די פרייזען האבען ווידער אנגעהויבען שטארק צו פאלען, עס איז געקומען דער עקאנאמישער קריזיס, און דאס האט שטארק משפיע געווען אויפ׳ן ווערט פון די הייזער, אין וועלכע טילער האט לאקירט זיינע קאפיטאלען. ספעציעל האט די פירמע געליטען פון דעם מאנגעל אין לייכטען, ביליגען וועקסעל-דיסקאנט, בעת געדעקט האט ער בעקומען דאס רוב מיט וועקסלען (פון מאגיסטראט — אויך).

דאס האט געבראכט דערצו, אז די פירמע „טילער" האט געמוזט צייטווייליג אפשטעלען די צאהלונגען, אבער, ווי ס׳איז צו דריגגען פון באלאנס, שטייגט איבער דער אקטיוו דעם פאסיוו.

דער בילאנס פון דער פירמע שליסט זיך מיט דער סומע פון 7,000,216,06; דערביי פיגורירען אויף די אקטיוון אזעלכע פאזיציעס, ווי דער לאדזער מאגיסטראט — 749,933 זל. בעלי - חובות 529,947; בעוועגליכע גיטער — 5,405,723 זל.; אין פאסיוו: בוי-הלוואות פון דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא" — 1,938,150 זל.; לאנגטערמיניגע קרעדיטען — 876,750 זל.; היפאטעקחובות — 215,415 זל.; פערלעגענע פראצענטער — 125,576 זל.; קאסטען פון פערענדיגען די בויארבייטען אויף פאלעשיע — 255,000; חובות פון אקצעפטען — 302,725 זל.; פון אפענע אפרעכענונגען — 282,488 זל.; פריווילעגירטע בעלי-חובות — 367,669; עודף פון אקטיוון איבער פאסיוון 2,570,437 זל.

דער דאזיגער ענין וועט זיך אין דער נאהענטסטער צייט געפינען אויף דער וואקאנדע פון האנדעלס-געריכט.

* * *

אויף דער לעצטער סעסיע פון האנדעלס-געריכט איז סקאסירט געווארען דער באנקראט פון דער פירמע יאקוב שעראקאווסקי.

דאס געריכט האט בעשטעטיגט דעם אויסגלייכס-אפמאך מיט די קרעדיטארען.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג האט דאס געריכט אויך סקאסירט דעם „באנקראט" פון דער פירמע לאהרענץ און האיק, אננא 25, וואס איז געגעבען געווארען בשעתו אויף 3 חדשים.

א קרבן פון קריזיס

נעכטען האט אויף מאלינאווע 9 בעקומען א נערווען-אטאק די 23 יעהריגע וואנדא בראון, אנ׳ארבייטסלאזע און א היימלאזע.

פאגאטאווע האט די אומגליקליכע געגעבען די ערשטע הילף און אפגעפיהרט זי אין שפיטאל פון דער שטאטישער זביארניע.

זיך אויפגעהאנגען א זקן

(ע) אויף אבראמאווסקי 19 האט זיך, צוליב נויט, אויפגעהאנגען דער 89 יעהריגער פראנטשישעק שערטשעווסקי.

עס האלט ביי אנ׳אויסגלייך

צווישען „ווידזעוו" און די קרעדיטארען

אין ווארשא ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען דער „ווידזעווער מאנופאקטור" און די קרעדיטארען.

צו די אונטערהאנדלונגען איז אויך געקומען קיין ווארשע אסקער קאהן, וועלכער בעטייליגט זיך פערזענליך אין די קאנפערענצען.

ווי מען גיט איבער זענען די אונטערהאנדלונגען אויף א גוטען וועג און עס האלט ביי אנ׳אויסגלייך.

די עקספערטען, וועלכע קאנטראלירען די ביכער פון „ווידזעוו" וועלען פערענדיגען זייער ארבייט מאנטאג דעם 27 יולי.

נקמה פון א פערלאזטען מאן

וואס איז געשעהן, ווען פייגעלע איז געווארען א פרייע פייגעלע?

(א) יעקב-יצחק זילבערבערג (32 יאהר אלט) האט א לענגערע צייט נישט געוואוינט מיט זיין פרוי.

ער האט זיך בעזעצט אין קאזשעניץ, און זיין פרוי, פייגעלע האט זיך געלעבט אין לאדז בעזונדער אויף פאמארסקא 81.

ווייזט אויס, אז זילבערבערג איז נישט געווען שטארק צופרידען פון דער דאזיגער שיידונג, ווארום נעכטען איז ער געקומען קיין לאדז, געשיקט זאגען פייגעלען, אז ער האט מיט איהר עפיס צו רעדען אויג אויף אויג, און אז זיי האבען זיך טאקי צוזאמענגעטראפען, האט ער איהר געפרובט אויסברענען די אויגען מיט זאלץ-זויער.

דאס איז איהם נישט געראטען, ווייל פייגעלע האט זיך בעצייטענס געכאפט אויף דעם, וואס ער גייט טון, האט זי זיך שנעל פערשטעלט דאס פנים מיט די הענד, און דער מאן איהרער האט בלויז בעוויזען צו אפבריהען איהרע הענד.

פייגעלע האט געמאכט א גוואלד. איז געקומען פאליציי, און ארייננעזעצט זילבערבערג׳ן אין טורמע צו דער דיספאזיציע פון דער אויספארשונגס מאכט.

שוואך מיט לאטעריע-צעטלען

ווייזט אויס, ס׳איז שוין נישטא, וואס איינצושטעלען...

(2) לויט ווי עס אינפארמירען אונז בעזונדערע איינהאבער פון לאטעריע קאנטארען, האבען א סך לאטעריע-שפילערס רעזיגנירט פון צו קויפען די 4 קלאס פון דער מלוכהשער קלאסען-לאטעריע.

אין די קאלעקטארען-קרייזען, האלט מען, אז צוליב דער שלעכטער מאטעריעלער סיטואציע, וועט א גרויסע צאהל לאסען 5 קלאס נישט אויסגעקויפט ווערע.

ווי ס׳איז, אלזא, צו זעהן, ווערט אויך אין דער לאסען-בראנזשע בלוי...

און — אז ווייבער ווילען נישט זיין קיין געווינערינס, ווילען אויך די מענער נישט זיין קיין געווינערס.

דאס הייסט, פערקעהרט גערעדט, ווייל מען יא, נאר מען קאן נישט... נישטא קיין קליינגעלד איינצושטעלען!

אזא מין „האנדעלס-סכסוך"...

(2) אין די שפעטערע אוונד-שעה איז לעצטענס אויף דער פיעטריקאווער גאס געווארען נישט-אדורכצוגיין.

אזוי ווי אין אלע בראנזשעס איז טויט, וואס טויטער קאן שוין, דאכט זיך, גאר נישט זיין, איז אין דער פראסטיטוציע-בראנזשע אנ׳אויסערגעוועהנליכע „אויפלעבונג"...

מען לאזט נישט ממש אדורכגעהן, און דער "אנבאט„ שטייגט איבער אלע גרעניצען.

מחמת קאנסומענטען פעהלען אויס צוליב דער שלעכטער צייט אוודאי! — טרעפט עס גאנץ אפט, אז אויף דער גאס פערוואנדלט זיך די קאנקורענץ אין הילכיגע זידלערייען און געשלעגען.

אזוי האבען זיך, למזל, נעכטען 2 בייגאכט, צוליב „א גאסט", ביטער צושלאגען די 2 פראסטיטוטקעס מאריא קאוואלסקא און רעגינא מארגוליס.

זיי האבען זיך אזוי צודראפעט די פנים׳ער, און אויסגעריסען זיך די גדשיבעס פון די קעפ, אז לא דאי, וואס זיי האבען פערלוירען זייער „וויי-בפרישען אויסזעהן", האט נאך פאליציי זיי קוים געקאנט פונאנדעררייסען...

דערטרונקען געווארען

(2) נעכטען איז אין שייבלערס סטאוו, אויף עמיליע-גאס 33, דערטרונקען געווארען דער 18-יאהריגער וואצלאוו ריין, פון פאזנאנסקא-גאס 57.

מ׳האט איהם פון וואסער ארויסגעצויגט א טויטען.

א בלוטיגע מעשה צ'ליב א חזיר

איין מענש איז דערשאסען. — זיינע 2 ברידער דערהאלטען טויט-שטראף

(2) אין דארף געמביצע, גמינע סקשיני, זענען עהרנעכטען בייטאג אוועק 3 פאליציאנטען: דער עלטערער פאליציאנט באנטשקאווסקי מיט די צוויי געהילפען מאלעצקי און סטרוזשיק, כדי אויסצוגעפינען א חזיר, וואס איז אוועקגעגנב׳עט געווארען ביי איינעם פון די דארטיגע פויערים.

אויפ׳ן יסוד פון קאנפידענציעלע ידיעות, זענען די דריי פאליציאנטען אוועק צו א געוויסען יוזעף קאטשמארעק.

ווען זיי זענען אריין אין הויז, האבען זיי דארט אנגעטראפען אויף 2 ברידער פונ׳ם בעלעבאס, אויף פיאטר און אנדזשעי קאטשמארעק.

די אלע דריי ברידער האבען געהאט דעם שם פון פראפעסיאנעלע גנבים.

מחמת אין שטוב האבען זיי נישט געפונען קיין שום שפורען פונ׳ם געגנב׳עטען חזיר, זענען די פאליציאנטען ארויס אין הויף, כדי א נישטער צו טון אין די שטאלען און שפייכלערס.

ווי באר זיי זענען ארויס, האט יוזעף ארויסגענומען פון קופער א רעוואלווער, און זיינע, ביידע ברידער האבען גענומען העק, און ארויסגעלאפען אין הויף באך די פאליציאנטען נאך.

אנדזשעי איז אוועקגעלאפען צו סטרוזשיקען און יוזעף — צו באנטשקאווסקין.

דער דריטער פאליציאנט, מאלעצקי איז גראד געשטאנען אין דער זייט, איבערלייגענדיג זיך, אין וואס פאר א ריכטונג, ער זאל געהן זוכען.

דא האט ער בעמערקט, ס׳ארא סכנה עס דראהט איהם מיט זיינע חברים, האט ער, בישט מאכענדיג קיין שהיות, אראפגעכאפט זיין ביקס פון דער פלייצע, און אויסגעשאסען אין יוזעף קאטשמארעקען, טויטענדיג איהם אויפ׳ן ארט. דער נאך האט ער אויסגעשאסען אין אנדזשעיען, און פערוואונדעט איהם אין דער רעכטער האנד.

איבעריגעשראקען פון דעם, וואס יוזעף ליגט א טויטער, האבען זיך זיינע ביידע ברידער געלאזט ארעסטירען, און מ׳האט זיי אפגעפיהרט אין לאדז.

זיי ביידען דראהט טויט-שטראף פאר וועלען דערהרג׳ענען פאליציי-פונקציאנארען בעת׳ן אויספיהרען זייערע פליכטען.

די סיבה פון דער בלוטיגער געשיכטע — דעם געגנב׳עטען חזיר האט מען טאקע געפונען אין זייער שטאל, פערבעהאלטען אין שעטשקע.

——=:O:=——

אַנ'אָפּצייכנונג לטובת דער זומער-קאָלאָניע

פון לאָדזער יונג-באר

אין שייכות מיט דער אקציע וואָס ווערט געפיהרט דורך די אָנפיהרענדיגע אינסטאַנצען, פון דער ארב. ספּאָרט-געזעלשאפט „שטערן" צו שאַפען א זומער-קאָלאָניע פאר די יונג-באר-גרופען ביי דער געזעלשאפט קומט פאָר דאָנערשטאָג דעם 30-טען ד. ח. אנ'אפּצייכנונג לטובת דער דאָזיגער אקציע.

אויטאָ צושעדיגט א יודישען יונגעל

(א) אויף זגערזשער 76 האָט א לאַסט-אויטאָ צוגעדריקט צו דער וואנד דעם 17-יאָהריגען אברהם קאָזשעק (פון זגערזשער 72) וועלכער איז געפאהרן אויף א ראָווער.

דאָס יונגעל א'ז איינגאנצען צוקאליעטשעט.

דער שאָפער פעליקס גליגאָווסקי איז צוגעצויגען צו געריכטליכער פאראַנטוואָרטליכקייט.

3 חדשים תפיסה

פאר איבערפאהרען א 3 יאהריג קינד

(–) אין קרייז-געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען קצב אָטאָ ראטעס, וועלכער האָט מיט זיין פוהר איבערגעפאָה'ען אויף טויט די 3-יאָהריגע אסתר כזשאן פון זשוראווא גאס.

דאָס געריכט האָט דעם בעשולדיגטען פערמשפט אויף 3 הדשים תפיסה און אָפּגעלעגט דאָס אויספיהרען די שטראָף אויף 5 יאָהר.

א. סאמבערגס לעצטער אויפטריט איז גאט פון נקמה ביי דער ווילנער טרופּע (אגא. מ. טואה)

איז שטאט טעאטער

היינט זונטאָג טרעט אויף א. סאמבערג ביי די ווילנער, מפהר ווי וואָהרשיינליך, צום לעצטען מאָל.

פון דינסטאָג אָן גייט אויפ'ן אפיש ביי די ווילנער די לאַנג דערוואָרטענע פייערליכע פרעמיערע 200,000 פון שלום עליכם און די צייט וואָס די ווילנער האָבען נאָך צו פערבלייבען אין לאָדז איז שוין נישט לאַנג, אזוי אָרום וועט שוין א. סאמבערג'ן ביז וואַרשא נישט אויסקומען זיך בעטייליגען אין די פאָרשטעלונגען פון דער טר.פּע.

מאָנטאָג צוליב דער גענעראל פּראָבע ווערט נישט געשפּילט.

דינסטאָג די פייערליכע פרעמיערע 200,000.

„דער בלינדער פאיאץ" איז פילהארמאניע

די גרויסע פרעמיערע „דער בלינדער פאיאץ" וואָס איז פאָרגעקומען פרייטאָג אין „פיהארמאניע" האָט צוגעצויגען א זעהר גרויסע צאָהל בעזוכער, וועלכע האָבען שטאַרק אָפּלאָדירט די ביי יעדע דורכגעפיהרטע סצענע.

יעדער געזאנג און טאנץ-נומער איז ביסירט געוואָרען אין דער פּיעסע איז דאָ א סך לאַך-מאַטעריאל, לידלעך פאָלקס מאָטיווען, יודישע און רוסישע.

דער „בלינדער פאיאץ" האָט אַלע שאַנסען צו ווערען אויך אין לאָדז דער שלאגער פון סעזאָן.

א רויב-אנפאל אין כויני

ארעסטירט גייז געפעהרליכע באנדיטען

(2) נעכטען אין אָוונד, אַרום 10 א זייגער, האָבען 3 באנדיטען מיט מעסערס און רעוואָלווערן בעפאלען א געוויסען ראָמאַן מאלארסקי (פון זשגאָוער 65) און צוגערויבט ביי איהם די 20 זלאָטעס וואָס ער האָט ביי זיך געהאַט.

די באנדיטען האָבען איהם, אחר המעשה, א זעץ געטון מיט א פויסט אין שלייף, און ער איז אנידערגעפאלען א פער'חלשטער.

אז ער א'ז שפּעטער צו-זיך-געקומען, איז ער אוועק אין 13. קאָמיסאריאט און געמאָלדען וועגען אָנפאל דער אויסגאָרשונגס-מאכט.

דער רעזולטאט פון די פּאָליציי-זוכעניש'ען האָט געבראַכט דע־צו, אז אין דער סביבה זענען ארעסטירט געוואָרען 9 געפעה־ליכע פערברעכער, און היינט וועלען זיי קאָנפראָנטירט ווערען מיט'ן קרבן פונ'ם אָנפאל:

ווער זאגט גע'גנבעט?

זי האט נאר אויסגעבערענט, אבער נישט, חלילה, גע'גנבעט

מיט עטליכע חדשים צוריק האָט א געוויסער סאַמואל פלוכאַ, אַנ'אינסטאַלאַטאָר, דורכגעפיהרט עלעקטרישע אינסטאַלאַציע ביי א געוויסער רעגינאַ בוימאַק (זשגאָווער 15).

אַזוי-ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די בוימאַצ'ן האָט זיך בעניצט מיט'ן עלעקטרישען שטראָם פאר'ן אריינשטעלען דעם ציילער (ליטשניק) האָט זי דאָס געריכט צוזאַמען מיט'ן אינסטאַלאַטאָר פערמשפט צו חודש אַרעסט.

דאָס קרייז-געריכט האָט אָבער, אַלס אַפּעלאַציע-אינסטאַנץ בעפרייט פלוכמא'ן פון פערענטוואָרטליכקייט, מחמת די בוימאַק'ן האָט געבערענט אָהן זיין וויסען.

ספארט-בעוועגונג

„בר-כוכבא" — „קאלעיאוועצעס" 2:2

נאָכ'ן מעטש האָבען די „קאָלעיאָוועצעס" געוואָלט בעפאלען דעם ריכטער.

די „בר-כוכבא"-שפּילער האָבען זיך פאר איהם איינגעשטעלט. דאַן האָט איינער פון זיי ליבערמאן בעקומען אזא קלאפּ פון דעם סויערמאן פון די קאָלעיאָוועצעס אין די נאָז אריין, אז מ'האָט געמוזט צו איהם ארויסרופען פּאָגאָטאָוויע.

וו.ק.ס. — הכח 0:1

א פערדריסליכע מפּלה האָט געליטען די יודישע מאַנשאַפט. דורך דער דאָזיגער מפלה האָט „הכח" כמעט ווי פערניכטעט די שאַנסען אויף דער מייסטערשאַפט. וו.ק.ס. האָט זעהר גוט געשפּילט און געוואונען פערדינטערהייט.

א גענויער בעריכט — מאָרגען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 26 יולי

11,35 טראַנסמיסיע פון גאָטעסדינסט. 11,50 פאָרלעזונג. 12,10 צייטסיגנאל. 1,10 לייכטע מוזיק. 1,20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 1,40 מוזיק. 2,00 פאָרלעזונג. 2,10 מוזיק. 2,35 מוזיק. 2,55 פאָרטראַג. 3,05 מוזיק. 5,10 פּראָגראַם פאַר קינדער. 5.35 מוזיק. 5,40 קאָמוניקאַט. 7,00 קאָנצערט. 7,20 פערשידענעס. 7,40 טאָג-פּראָגראַם. 7,55 פּאָסטקעסטעל. 8,00 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 8,15 פאָרלעזונג. 10,00 פּאָפּולערער קאָנצערט. 10,30 קאָמוניקאַטען. 10,50 פאָרלעזונג. 11,00 קאָנצערט. 12,00 לייכטע און טאנץ מוזיק.

רינג-קאמפען אין צירק

די רעזולטאַטען פון די רינג-קאַמפען אין פרייטאָגדיגען אָוונד אין צירק זענען פאָלגענדע:

פּאַשאַוו האָט אין אנ'איבערמענשליכען קאַמף אין דער 36 מינוט בעזיגט שטיבאָר'ן.

קראָוזער האָט רעמיזירט מיט דעם אויסגעצייכנטען שטשערבינסקי. אין דער 12 מינוט האָט לופּאַ בעזיגט קרומיגען. דער אכזר סאַן-מארס האָט בעזיגט אין דער 6 מינוט שטיינקען. שמעקער האָט שוין פון דער צווייטער מינוט בעזיגט שפּיצוואָסעק'ן.

נעכטען אין אָוונד איז דער צירק ווידער געווען איבערפול. די קאַמפען האָבען געגעבען זעהר פיל עמאָציעס:

יאַגאָ האָט אין עטליכע מינוט בעזיגט קרוּמינגען. דער קאַמף צווישען דעם יודישען אַטלעט קראָוזער און דעם דייטש לופּאַ האָט געדויערט 22 מינוט. קראָוזער האָט ארויסגעוויזען א נעוואלדיגען כוח און דורך א „קראָוואַט" איהם אויסגעצויגען אויף די לאָפּאַטעס.

דער דעצידירענדער קאַמף צווישען סאַן-מאַרס און פינעצקי האָט זיך פערענדיגט מיט א סקאַנדאל. אין דער 34-טע מינוט האָט סאַן-מאַרס געגעבען פינעצקי'ן אזא קלאַפּ אין מאָגען, אז פינעצקי איז נישט געווען מעהר פעהיג צום קעמפען. סאַן-מאַרס האָט אָבער נישט אָפּגעלאָזען און ווייטער געוואָרפען מיט פינעצקי'ן. צוליב דעם איז דער זיג אנערקענט געוואָרען פאַר פינעצקי'ן. דער אויסגעצייכנטער קאַמף פּאַשאַוו—מאַרטינאַח האָט זיך געענדיגט אָהן רעזולטאַט. שמעקער האָט דורך א „מיהל" אין דער 1 מינוט בעזיגט ווייגוראַ'ן.

היינט קעמפען: סידאָקאָוו — יאַגאָ, מאַרטינאָוו — שפּיצוואָטשעק, שמעקער — שטשערבינסקי (דעציד.), קראָוזער — ווייגוראַ (דעציד.), שמעקער — סאַן מאַרס.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.
א רעקארד פון ערפאלג! האבען די
גאסטראלען פון ווארש. אפערעטן-סטאר-ארטיסטן
היינט, זונטאג, 9 אָוונט
ווידערהאָלונג פון דער
גרויסער פרעמיערע
מיט פיל — הומאר!
און פיל — קאמיזם!
איז אויך — שפאנענד!
און אויך —
סענסאציאנעל!
און דאַצו — אנצ'הענד!
און דאַצו —
אַמוזירענד!
און א סך — געזאנג!
און א סך — טענץ!
רופט אַרויס —
שטורמישע!
רופט אַרויס —
אַפּלאַדיסמענטען!
אַלע זענען —
ענטציקט!
אַלע זענען —
בעגייסטערט!
דאס זאגען אַלע!
אַזוי האט מען אין לאדז נישט געשפילט.
מארגען, מאנטאג.
פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 50 גר.
פון וויטען סיביר
(סאָניע די אַנאַרכיסטקע)

ביי דיקלייביקייט

רעגט דער קורמעסינער נעבראַך פון נאַטירליכען בימער-וואַסער

Franciszka Józefa

דו דאַרם-סטסינקייט קרעפטיגט און מאַכט דעם קערפּער שלאַנק. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקשנעס.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט און פרצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון $11^1/_2$—1
ד"ר קאנטאר כירורגישע ק-אנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאיוסקי נאָז, האַלז און אויערן-ק' פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאָהן-ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאָהן-ארצט פון 3—7
צאָהן-חירורגיע, פּלאָמבירונגען, קראָנען, בריקען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטראָליזאַציע
אַלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען איז שטאָט.

משיח-לעבען
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

Dr. med. H. WAJS
CHIRURG
powrócił
przyjm. od 2–3, w lecznicy „Vita" od 3–5

DR. med. SZMERŁOWSKI
POWRÓCIŁ
AKUSZER GINEKOLOG
godziny przyjęć od 3—5-ej i od 7—8-ej
Piotrkowska 17 tel. 107-13

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסטלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער היילקאַבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

טריקאָ-וועש = נייהערס
א קוואַליפיצירטע אַבער-לאַק-נייהערין ווי אויך מאַשין-נייהערס קענען זיך מעלדען אין די פּראַצאָווניע פון ג. לאַנדא, נאָוואָמיעסקאַ 15.

ביליג זאַפּאַרט צו פערדינגען
דירעקט בײם ווירט אויף ג.-סאָמירסקאַ גאַס נעבען זגערזשער גאַס, 1 צימער, צימער און קיך און 2 צימער און קיך און פערשידענע פאַבריקס לאָקאַלען. ואחי א גרויסער זאַל 14 מעטער די לענג, נעאייגנעט פאַר א פאַבריקס-לאָקאַל, ווערקשטעל אָדער לאַגער. צו ערפאָהרען ביי שענמאַן, גדאַנסקאַ 8 2-טער שטאָק, פראָנט.

שוסטער מאשין
א נייע אויף לאַטעס איז פון זאַפאָרט פרייזווירדיג צו פערקויפען. צו ערפאַהרען פּשענדזאַלניאַנאַ 84, ביי Rodzik

א קוואַליפיצירטע קראָפּט שפּולערן ווערט געזוכט פון מאָנטאָג. איגדערפּריה אין דער סוויטער-פאַבריק קאָנסטאַנטינער 22

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי א וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעל גומענע היילבאַנדאַזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראָכורעטאַנג בעקומען זיכער דעם שוואַרצען און געפעהרליכסטען בראָך. אויך פאַר הויקערס לעמונגען מיט היילנגאַרטעטען און אָפּעראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פּלאַטפוס ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.
עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בײטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָווענד.
אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאָס פערוועגליכע ערפיינונג פון די קראַנקע איז אונזער בעדיענונג וויסט, דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּריפּ. ד"ר בראַנטש. פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאנקזאגונג.
דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפּאפּארט, ספּעצ. פאַר ברוך-לײדענדע אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 59, פראָנט 2. שטאָק, פאַר דער גיכער אינטערעס מענלאָזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאָג ראש השנה פון דעם שווערען און פאַר מיך לעבען געפעהרליכען ברוך, פאַר דעם ווייטע שאַפּע־ליבען אָנלעגען מיר דעם באַנדאַזש פון ז"ז מעטאָרע דאַנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפּפעהל איהם דאַדורך פאַר אַלע ברוך-לײדענדע.
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

בעראטונגען פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ

באזעל, (י.ט.א.) דעם 19 און 20 יולי זענען אין באזעל אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט נחום סאקאלאוו פארגעקומען בעראטונגען פון דער ניי-געוועהלטער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ מיט'ן אויסנאהם פון ה' פארבשטיין און ה' וויטעלעס האבען זיך אין די בעראטונגען בעטייליגט אלע מיטגלידער פון דער נייער עקזעקוטיווע. עס זענען בעהאנדעלט געווארען די ליפענ-דע אנגעלעגענהייטען און בעזונדערס די פערטיי-לונג פון רעסארטען. ווי מען טיילט מיט, וועלען אין דער א"י-עקזעקוטיווע אריין ד"ר ארלאזאראוו, ה. פארבשטיין, ווערנער סענאטאר און ה' בערגסאן. אין לאנדאן וועלען א הויז דעם פרעזידענט סאקא-לאוו אמטירען: פראפ. בראדעצקי, ב. לאקער און ה' עמנואל נוימאן. ה' נוימאן האט אבער בדעה אין פריהלינג 1932 אפצופאהרען קיין ארץ-ישראל און אריינצוטרעטען אין דער א"י-עקזעקוטיווע.

7 יוד. ארבייטער ווערן געשטעלט פאר א געריכט אין ארץ-ישראל

ירושלים (יט"א) אין קורצען וועט פאר-קומען דער פראצעס געגען 7 יודישע ארבייטער, וועלכע זענען ארעסטירט געווארען דעם פאריגען חודש אין עפולה. די ארבייטער ווערען בע-שולדיגט אין שטעלען א ווידערשטאנד דער מאכט און אין בעטייליגען זיך אין א נישט-לעגאלער פער-זאמלונג. ווי בעקאנט איז אין עפולה זייגערצייט געקו-מען צו א צוזאמענשטויס צווישען יודישע ארביי-טער און דער פאליציי, ווייל די יודישע ארבייטער האבען געפאדערט מען זאל זיי בעשעפטיגען ביים בויען דעם וועג קיין עפולה. 3 ארבייטער זענען בעת דעם צוזאמענשטויס פערוואונדעט געווארען.

פייערונג צום אנדענקען פון פראפ. מיכעלסאן אין בערלין

די רעדע פון פראפ. אלבערט איינשטיין

בערלין, (יט"א) אין הארנאק-הויז איז פאר געקומען א געמיינזאמע זיצונג פון דער בערלינער פיזיקאלישער געזעלשאפט און דער דייטשער גע-זעלשאפט פאר טעכנישער פיזיק צום אנדענקען פון פערשטארבענעם בעריהמטען יודיש-אמעריקאנער פיזיקער פראפ. מיכעלזאן. די אנדענקונגס-רעדע האט געהאלטען פראפ. אלבערט איינשטיין, וועל-כער האט געשילדערט די גרויסע דערגרייכונגען פון פערשטארבענעם געלעהרטען און זיין ווירקונג אויף די ווייטערע ענטוויקלונג פון פיזיק.

א הייל-קאלאניע פאר שוואכע יודישע קינדער אין טעפליץ-טרענטשין (טשעכאסלאוואקיי)

ווארשא, (י.ט.א.) לויט דער איניציאטיוו פון דער צענטראלער יודישער קינדער-שוץ-ארגא-ניזאציע ווערט היי-יאהר איינגעארדענט א הייל-קאלאניע פאר 100 יודישע קינדער אין דעם וועלט בעריהמטען קורארט טעפליץ-טרענטשין. עס איז כדאי צו אונטערשטרייכען, אז די דירעקציע פון קורארט האט די קינדער בעפרייט פון יעטוועדער אפצאהל פאר קורציע, וואוינונג און דערנערונג, אויך איינציגע פענסיאנאטען האבען ערקלערט זייער גרייטקייט אויפצונעהמען ביי זיך א געוויסע צאהל קינדער אהן אפצאהל. דער, אויפענטהאלט וועט דויערען 3 וואכען פון דעם 25 אויגוסט ביז דעם 15 סעפטעמבער.

די איניציאטיוו פון דער צ.י.ש.ק.א. וועגען איינארדנען אין טשעכיען א הייל-קאלאניע פאר יודישע קינדער, האט געפינען די פולע פערשטענד-ניש ביי דער פוילישער מאכט און סיי דאס אויס-סערן-מיניסטעריום, סיי דאס פינאנץ-מיניסטעריום האבען בעשטעטיגט אלע קינדער און זייערע בע-גלייטער אומזיסטע אויסלענדישע פעסער.

בעשטימט א פארשטעהער פון דער הרבנית הראשית

פאר די ענינים פון כותל מערבי

ירושלים, (יט"א) די רבנות-הראשית האט מיט דער צושטימונג פון הרב חיים זאנענפעלד בעשטימט דעם הרב יצחק ארנשיין אלס רבנישען פארשטעהער פאר די ענינים פון כותל-מערבי אין הסכם מיט דער פראצעדור, וואס איז פעסטגע-שטעלט געווארען דורך דער ארץ-ישראל-רעגירונג אויפ'ן גרונד פון די בעשטימונגען פון דער אינ-טערנאציאנאלער קאמיסיע פאר די ענינים פון כותל-מערבי.

די עקסקורסיע פון אמעריקאנער חסידים

צוגעאיילט איהר קומען קיין פוילען

ווארשא, (יט"א) ווי די יט"א ווערט גע-וואויר האט די גרויסע עקסקורסיע פון אמערי-קאנער חסידים, וועלכע קומען אויף די פארשטע-הענדע ימים-נוראים קיין פוילען צוגעאיילט איהר אפפאהר פון אמעריקא. אנשטאט דעם 9. אויגוסט וועט די עקסקורסיע שוין אנקומען קיין גדיניא דעם 14. אויגוסט מיט'ן שיף „קאשצושקא".

פראפ. מאקס ליבערמאן

פערענדיגט צום 84-טען געבורטסטאג א ניי ווערק

בערלין, (יט"א) די טעג האט דער פרעזי-דענט פון דער בערלינער קונסט-אקאדעמיע פראפ. מאקס ליבערמאן געפייערט זיין 84-יעהרי-גען געבורטס-טאג. א דעלעגאציע פון דער אקא-דעמיע אין די פערזאנען פון פראפעסאר אמערסדאר-פער האנס פעלציג, אולריך היבנער און פיליפ פראנק האט בעזוכט דעם יובילאר, כדי איהם צו גראטולירען. פראפ. ליבערמאן האט פערענדיגט איצט א ניי גרויס ווערק.

זגערזשער 17 לאדזער פאלקס-טעאטער זגערזשער 17

דירעקציע נ. גאלדשטיין.

גאסטראלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען

בערטא זאסלאווסקא, לעאן געטליכערמאן

מיט'ן אנטייל ש. הערשקאוויטש און ה. באלבירסקי

היינט, זונטאג דעם 26 יולי, 9 א זייגער אין אווענד

גרויסע איבעראשונג! — פרעמיערע אין פאלקס-טעאטער!

די גרעסטע סענסאציע פון אלע יודישע טעאטערן אין איירעפא! אקטועל! ניי! לאכען ביז טרעהרען! קאמישע סצענעס! ערנסטע סיטואציעס! מ'זינגט! מ'טאנצט! מ'לאכט אהן אויפהער!

פרייזען פון 80 גר. ביז 2,50 דער אויסערגעוועהנליכער שלאגער

„דער גאלדענער שדוך"

אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון מאיר שווארץ.

מיט בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן אין די הויפטראלען.

מארגען, מאנטאג דעם 27 יולי 9 אין אווענד

פרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל. פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעהליך, לעבעדיג, אלעס זינגט, שפרינגט און טאנצט! 3 שעה לאכען אהן אויפהער! די פרייליכע, קאמישע אפערעטע, וואס איז געשפילט געווארן אין די גרעסטע אמעריק. טעאטערן

„יענטע אויף בראדוויי"

אין 3 אקטען פון מ. ריכטער, מוזיק פון ש. סעקונדע.

וואס? דינסטאג, מיטוואך — נייע פרעמיערע! דאנערשטאג — א גרויסע סורפריז-פארשטעלונג! וואס?

לעזט דעם דינסטאג'דיגען אנאנס! לעזט דעם דינסטאג'דיגען אנאנס!

עס נעמען אנטייל די נייע אנגאזשירטע ארטיסטען לויט א. ב.: פרויען: בעזמאן, גאט-פריד, זאסלאווסקא; מענער: אריעל, באלבירסקי, בראנשטיין, געטליכערמאן, גאספריד. הערשקאוויטש, נייהויז. פאלאנסקי. מוזיק-לייטונג — מ. קאכאנאווסקי, טעכנישע לייטונג — ד. אריעל, סופלאר — וו. נייהויז. בילעטען צו בעקומען אין קאסע

אויפ'ן פלאץ, וואו די שפאנישע אינקוויזיציע האט געברענט יודען

(ענדע פון 3-טע זייט).

ניען: ווען א קעלנער דערלאנגט מיר עסען, קוק איך אויף זיין האנט און טראכט:

עס קען זיין, אז דאס איז א האנט, אן'אור-איינינקעל פון אן'אנדער האנט, וואס האט אונטער-געלייגט דעם פייער צום ביגטעל האלץ, וואס האט פערברענט מיין אור-זיידען, אבער עס קען זיין עס איז א יודישע האנט, אין וועלכער מע האט מיט געוואלד אריינגעשטעקט א צלם, און ביידע גע-פיהלען פייניגען.

מיר פערגעהען אין א רעסטאראן, דער אויס-בליק איז אויף א סקווער, וואס איז דער האנדעלס-צענטער פון טאלעדא, מען פערקויפט דא אלץ אין דער וועלט, אבער דער טייערסטער ארטיקעל פון טאלעדא זענען די טאלעדא'ער מעסער און שווער-דען, און רעוואלווערען און קוילען פאבריצירט אויך טאלעדא.

און איך טראכט: אמאל זענען אויף אט דעם סקווער אומגעגאנגען יודישע חכמים און געלערנטע און דיכטער... אברהם אבן עזרא, רבי יהודה הלוי... און שארפער ווי דיינע שארפסטע מעסער, א טא-לעדא, זענען געוועזן זייערע געדאנקען, און פליני-קער ווי דיינע קוילען זייערע מחשבות, און בלאנקער ווי דיינע גלאנציגסטע גאלד-ארבייט האט גע-בלאנקט הלוי'ס ליד. אבער דו האסט עס אלץ פערברענט, און דאס וואס דו האסט נישט געקענט פערברענען האסט פערטריבען...

חיים ליבערמאן

קרבנות פון שפיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינעלישער ראמאן

(2

די פרוי איז געוועזן טויט און ביז'ן אנקומען פון דאקטאר האט מען זי נישט געטארט ריהרען.

דער שלייער, וואס איז געוועזן אדורכגעזאפט מיט בלוט, האט זיך פערקאשערט אין א זייט, און האט אפגעדעקט דאס פנים: אינגאנצען איז דאס שיינע פנים געוועזן אויסגעקרימט פאר שרעק, די אויגען זענען געוועזן האלב געשלאסען און דער מויל צייהן אפען.

די סיבה פון טויט איז געוועזן קלאר: אונטער'ן לינקען אויער האט זיך בולט געזעהען די וואונד — א קליינער קינזשאל איז איהר אריינגעשטאכען געווארען אין האלז און איבערגעשניטען די שלאף ארטעריע.

— איך האב קיינמאל פריהער נישט געזעהען די דאזיגע דאמע)! — האט אויסגערופען די פרוי קעוו, פערברעכענדיג די הענד — זי האט בעשטעלט א טעלעפאן-נומער אויך דערנאך גלייך זענען אנגע-קומען א סך קליענטען... איך בין געוועזן אזוי בעשעפטיגט, אז איך האב זיך אין איהר דערמאנט ערשט דאן, ווען איך מיט סיידי'ן האבען זי דא גע-פונען... זי האט זיך דאס לעבען גענומען ביי מיר אין מאגאזין... ווי איז מיר!.. ווי איז מיר!.. וואס טוט מען?

קודם כל האט מען געדארפט פטור ווערען פונ'ם לאקאל די פרעמדע מענשען, ארויסרופען א דאקטאר און א פאליציי-אינספעקטאר.

דער דאקטאר און דער אינספעקטאר זענען אנ-געקומען אין עטליכע מינוט ארום.

די פרוי איז בלי שום ספק דערמארדעט געווא-רען: זיך אליין פארגעבן אזא וואונד האט זי נישט געקאנט.

די וואונד איז געוועזן א זעהר טיפע און דער טויט איז געקומען מאמענטאל.

דער קינזשאל איז פערשוואונדען געווארען און בכלל האט פאליציי גארנישט געפונען אזעלכעס, דורך וואס מ'וואלט געקענט פעסטשטעלען די פער-זאן פון דער ערמארדעטער.

איינס איז געוועזן קלאר:

די דאמע האט זיך פון עמיצען בעהאלטען, מחמת דער גרויער לאק האהר, וועלכען די פרוי קעוו האט געזעהען, איז געווע[ן] פון א פאריק, וואס איז געוועזן ארויפגעצויגען אויף איהרע וואונדער-בארע שווארצע האהר.

לויט דער מיינונג פון דעם דאקטאר, האט די דערמארדעטע געדארפט צו זיין אלט א יאהר פינף-און-צוואנציג אנ'ערך.

געוועזן איז זי אויסערגעוועהנליך שיין, און, וואהרשיינליך, זעהר רייך.

די ווייסע הענד מיט די אפגעשליפענע גלאנ-ציגע נעגעל, האבען נישט געוואוסט וואס ארבייט הייסט.

אויף די פינגער האבען געגלאנצט טייערע ריני-גען און אויך א קידושין-רינגעל.

אין דעם גאלדענעם טייסטערל וואס מ'האט געפונען אויף דער פאדלאגע אין טעלעפאן-ביידעל, איז געלעגען פיר פונט שטערלינג.

דער מערדער איז בעלם געווארען, נישט איבער לאזענדיג קיין שום שפורען, אויב מ'זאל נישט רע-כענען די שמאטע איינגעשמירט אין בלוט, וואס איז געפונען געווארען הינטען אויפ'ן הויף.

די קיך און דער שלאפצימער פון דער פרוי קעוו האט זיך געפונען אויפ'ן ערשטען שטאק, וואוהין עס האבען געפיהר'ט טרעפען.

דערנעבען איז געוועזן אן'ארויסגאנג פון מא-גאזין אין הויף אריין.

דער דאזיגער ארויסגאנג איז געוועזן א צוויי שריט, נישט מעהר פון'ם טעלעפאן-ביידעל.

דער פאליציי-אינספעקטאר האט זיך ארומגע-קוקט אין אלע זייטען פונ'ם הויף, און עפיס גע-האלטען אין איין פערשרייבען ביי זיך אין ביכעל.

דערנאך איז ער דורך דעם שמאלען טויער-שיר'על ארויס אין דרויסען און זיך אויך ארומגעקוקט אין אלע זייטען.

דאס איז געוועזן א טויב. שמאל געסעל, ארום גערינגעלט פון אלע זייטען מיט בלינדע ווענד.

געוועהנליך האבען זיך אויפ'ן געסעל בלויז געשפילט קינדער, וואס פלעגען צוריקקומען פון די שולעס.

איצט אבער, האט זיך דא פערזאמעלט א גרוי-סער עולם נייגעריגע.

— אט איז דער הער אינספעקטאר!... זאג איהם, מאדזשי — האט אויסגערופען א פרוי, וואס האט געהאלטען א מיידעלע ביי דער האנד — זאג איהם, טעכטערל מיינס, וואס דו האסט געזעהען... מיין טעכטער'ל, פערשטייט איהר, האט געזעהען איינעם א מענשען ענטלויפען פון הויף... ער איז ענטלאפען א מינוט פאר דעם, איידער עס איז גע-מאכט געווארען דער אלארם!

— נו, זאג מיידעלע, שנעלער! פון וואסער טיר איז ער ארויסגעלאפען?. פון דער?...

— ניין! — האט געענטפערט דאס קינד — אנ-ווייזענדיג אויף דער טיר לעם די טרעפען — אטא פון דער.. די מוטער האט מיך געשיקט נאך א צי-ביילן....

— ווי האט אויסגעזעהען דער מענש?

— דאס איז געוועזן א שאפער פון א טאק-סובקע. ער איז געוועזן זעהר אין כעס, און איז זעהר שנעל געלאפען...

— האסטו געזעהען זיין אויטא... זיין טאקסוב-קע?

— ניין, איך האב בלויז איהם געזעהען...

— וואלסטו איהם דערקענט?

— יא, מיסטער! דוכט זיך יא!

— ביזט א וואוילע מיידעלע!... ווי רופט מען דיך?...

דער אינספעקטאר האט שנעל פערשריבען דעם נאמען און דעם אדרעס פונ'ם קינד.

ער האט פריינדליך זיך געזעגנט מיט איהר און דער מוטער איהרער, וועלכע עס האט ארומ-גערינגעלט א גרויסער עולם און איז צוריק אריין אין געסעל, וואס האט זיך געפונען אין הויף.

אויף דער שוועל האט ער זיך צונויפגעטראפען מיט סיידי דזשעקסאן וועלכע האט זיך פון איהם דערשראקען אפגעשאקעלט.

זי וואלט זיכער אנידערגעפאלען ווען ער כאפט זי נישט בעצייטענס אונטער.

— עהע!... וואס איז עס פאר א מיידעל, און וואס איז עס מיט איהר? — האט ער א טראכט געטון ביי זיך, ארונטערלאזענדיג פאמעליך דאס מיידעל אויף דער ערד, און אנקוקענדיג מיט חשד איהר שיינעם טויט-בלאסען פנים...

סיידי איז געלעגען א פערחלשטע.

— דאס איז מיין שוועסטערן-טאכטער... מיין פלימיעניצע, מיסטער... איך האב שוין אייך געזאגט, אז זי האט געפונען די ערמארדעטע, — האט גע-ענטפערט די פרוי קעוו, ארונטערלאזענדיג זיך אויף די קניע, און רייבענדיג ענערגיש די הענד און די באקען פון דער מיידעל — זי איז איבערגעשראקען... נישט קיין וואונדער!

— ווען זי וועט צו זיך קומען וועל איך מיט איהר רעדען! — האט געזאגט דער אינספעקטאר און איז אריין אין הויז.

(פארטזעצונג קומט)

רודאָלף וואַלענטינאַ אין אַ לאָנדאָנער נאַכט-קלוב

אייגענטימערין פון דעם בעריהמטסטען לאָנדאָנער נאַכט-קלוב דערציילט, וואָס פאַר אַ געוואַלדיגען רושם רודאָלף וואַלענטינאַ האָט געמאַכט, ווען ער איז איינמאַל אַנאָנים געקומען באַזוכען איהר קלוב

די אייגענטימערין פון דעם בעריהמטען לאָנדאָנער נאַכט־קלוב, וועלכער הייסט „קלאָב נומער 43". דערצעהלט אַן'אינטערעסאַנטען פאַל, ווען דער בעריהמטער נישט־לאַנג צוריק פערשטאָרבענער רודאָלף וואַלענטינאַ איז געקומען צו זיי מיט אַ באַזוך. ביי די אַריסטאָקראַטקעס, וואָס האָבען זיך דאָן געפונען אין דעם נאַכט־קלוב, איז פשוט פערכאַפּט געוואָרען דער אָטעם. זיי זענען געזעסען ווי פערגאַפטע און נישט אַראָפּגענומען די אויגען פון איהם. און זייערע מענער זענען, נאַטירליך, געווען שרעקליך איפערזיכטיג.

די נאַכט־קלובען זענען געוועהנליך פול מיט די שעהנסטע, רייצענדסטע פרויען, געקליידט זעהר רייך און מיט געשמאַק. זיי זוכען רק נייע פערעהרער, און זיי זענען יעדע רגע ... אוועקצוכאַפּען דעם מאַן און כאַפּען עפּיס אַ נייעם געליבטען, אַ נייעם רייכען העכט, אַ געלט־זאַק, אָדער עפּיס אַ הויכען טיטול. דאָס רוב פון זיי זענען הויכגעטריבענע, ביטערע פרויען, נישט בלויז שעהן און אָנציהענד אַליין.

וואַלענטינאַ איז געקומען צו אונז פּלוצלינג, אומגעריכטערהייט, דערצעהלט מיס מיידיטש. געוועהנליך, ווען פּראָמינענטע מענשען קומען, לאָזט מען זיי נישט אַריין אַזוי לייכט, סיידען סיי האָבען אַ רעקאָמענדאַציע פון אַ גוט־באַקאַנטען מענשען אָדער אַ הויך־שטעהענדען פערזאָן. ווען אימיצער פאָהרט צו צום קלוב, גיט מען פריהער אַ קוק דורך אַ שפּעלטעל אין טיר, צו ערקונדיגען זיך ווער דער גאַסט איז, דאָס הייסט, צי מען זאָל איהם אַריינלאָזען, צי נישט.

יענעם אָוענד איז צוגעפאָהרען אַן'אויטאָמאָביל און עס זענען פון איהם אַרויסגעקומען אַ דאַמע און אַ שעהנער יונגערמאַן מיט אַ גלאַט־ראַזירטען געזיכט. ער האָט אויסגעזעהן ווי אַן'איטאַליענער אָדער שפּאַניער. דער פּאָרטיער ביי דער טיר האָט געקראָגען אַ צייכען מען זאָל זיי נישט אַריינלאָזען. אָבער איידער איך האָב נאָך אויסגעפיעט אוועקצוגעהען פון דעם שפּעלטעל פון דער טיר, פון וואַנען איך האָב אַרויסגעקוקט, האָט מען געגומען קלאַפּען אין טיר. דער פּאָרטיער האָט מיר געזאָגט, אַז דאָס איז די אַריסטאָקראַטקע לעדי לאַוורבאַרא. בין איך אַרויס און האָב זיך ענטשולדיגט פאַר איהר. נאָכדעם ווי זי האָט אַריינגעשריבען אין דעם קלוב־בוך איהר נאָמען און דעם נאָמען פון איהר בעגלייטער איז זי אוועק אין טאַנץ־זאַל. כ'האָב אַריינגעקוקט אין בוך און געזעהען דעם נאָמען פון רודאָלף וואַלענטינאַ.

אין אַ פּאָר מינוט אַרום האָט שוין דער גאַנצער קלוב געוואוסט אַז „רודי" וואַלענטינאַ איז דאָ.

דאָס האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם אויף אַלעמען אין קלוב. איבערהויפּט אויף פרויען. אַלע אויגען האָבען זיך געווענדעט אויף דעם יונגענמאַן מיט דעם טונקעלען געזיכט. מען האָט זיך געשושקעט, געפרעגט איינער דעם אַנדערען: איז דאָס טאַקע וואַלענטינאַ, וואָס ברעכט אַזוי פיל פרויען־הערצער?

וואַלענטינאַ איז געזעסען רוהיג שטיל, סטאַטעטשנע און האָט געזופּט שאַמפּאַניער מיט אַ פערגליווערטען אויסדרוק אויף זיין פּנים.

שפּעטער אַביסעל האָט זיך אָנגעפאַנגען אַ געלאַף צו קריגען פון וואַלענטינאַ זיין האַנט־שריפט. איין פרוי האָט זיך אויפגעהויבען און שטיל צוגעגאַנגען צו זיין טישעל. זי האָט פאַר איהם אוועקגעלעגט אַ ביכעלע און געבעטען זיין אויטאָגראַף, אַז ער זאָל אַריינשרייבען זיין נאָמען דאָרט. נישט רעדענדיג קיין וואָרט האָט וואַלענטינאַ אַרויסגענומען אַ גאָלדענע פאַונטען־פּען און אַריינגעשריבען זיין נאָמען אין דעם ביכעלע.

האָט זיך גלייך נאָכדעם אויפגעהויבען אַזאַ טומעל אַ געלויף און אַ געיעג, וואָס כ'האָב דאָס קיינמאָל אין מיין לעבען נישט געזעהען אין אונזער קלוב. דער קלוב איז פערוואַנדעלט געוואָרען ממש אין אַ משוגעים־הויז, אַלע פרויען זענען פון אַלע זייטען געלאָפען צו וואַלענטינאַן צו קריגען זיין אויטאָגראַף.

וואַלענטינאַ האָט עטליכע מינוטען נאָכגעגעבען דעם פערלאַנג פון די פרויען און געהאַלטען אין שרייבען. ענדליך איז עס איהם מיאוס געוואָרען. האָט ער אָפּגעשטויסען פון זיך די פּאַפּירען און די קאַרטלעך און ערקלערט, אַז ער וועט מעהר נישט שרייבען.

איך בין גלייך צוגעקומען און ערקלערט די פרויען, אַז ס'איז גלייכער מ'זאָל איהם לאָזען צו־רוה. מען וועט האָבען אַ סך מעהר פערגעניגען ווען מען וועט זעהן ווי ער טאַנצט, האָב איך געזאָגט.

וואַלענטינאַ האָט געטאַנצט מיט זיין בעגלייטערין. לעדי לאַווּבאַרא. ער האָט געטאַנצט גלאַט, פיין, זאַגאַר אויסגעצייכענט. אַזוי ווי אַ „דזשיגילאָ" טאַנצט. די פרויען זענען געזעסען ווי צו־געשמידטע. זיי האָבען אַליין נישט געוואָלט טאַנצען, נאָר קוקען אויף איהם. ווען אימיצער האָט איינגעלאַדען אַ פרוי טאַנצען האָט זי זיך ענטזאַגט. זי וויל בעסער אָנקוקען וואַלענטינאָ'ן, האָט זי געענטפערט.

דערנאָך איז ער צוגעקומען צו מיר און האָט מיך איינגעלאַדען צו אַ טאַנץ. טאַנצענדיג האָט ער מיר באַדאַנקט דערפאַר וואָס איך האָב איהם אַרויסגעראַטעוועט פון דער פערלעגענהייט מיט די פרויען וואָס האָבען איהם בעלאַגערט צו קריגען אויטאָגראַפיס. גערעדט האָט ער ענגליש, אָבער עס איז קענטיג געווען, אַז ער איז נישט קיין קולטורעלער מענש. כ'האָב אויך געזוכט אויף זיין געזיכט דעם דאָזיגען סוד, וואָס מאַכט איהם אַזוי ערפאָלגרייך ביי פרויען, דעם אמת זאָגענדיג האָב איך עס נישט געקענט זעהן. דער אויסדרוק פון זיין געזיכט דורך דער צייט וואָס איך האָב איהם געזעהן, איז געווען אַ טעמפּער, אַ הילצערנער. אַזוי ווי ער וואָלט געטראָגען אַ מאַסקע. זיין פיגור איז אָבער געווען אַ פּרעכטיגע.

וואַלענטינאַ האָט פערבראַכט אַ צווייי שטונדען און פערלאָזען דעם קלוב. גלייך נאָכדעם זענען אַלע אַוועק אַהיים. די מענער זענען געווען שרעקליך אייפערזיכטיג, ווי מען האָט עס געקענט אָפּען זעהן אויף זייערע געזיכטער און לויט זייער בענעמען זיך. מען קען זיך שוין פאָרשטעלען וויפיל קריגערייען און מחלוקות עס זענען פאָרגעקומען צווישען די דאָזיגע פּאָרלעך אויפ'ן וועג אַהיים און אַ צייט לאַנג נאָכדעם אין דער היים.

די פאַמיליען-טראַגעדיעס ביי די ווינער ראָטשילד'ס

באַראָן אַלבערט ראָטשילד איז געבענטשט געוואָרען מיט אַ פאַמיליע פון פינף זיהן און איין טאָכטער, אָבער קיין ברכה איז די דאָזיגע „בענשונג" נישט געווען. די פאַמיליע ראָטשילד, וועלכע איז אין די לעצטע פופציג־זעכציג יאָהר אומעטום אַביסעל דעגענערירט געוואָרען, ווי דאָס פּאַסירט מיט אַלע אַלטע שטרענג־אַריסטאָקראַטישע פאַמיליען, און בעזונדער'ס אין ווין, אין קייזער פראַנץ יאָזעף'ס מדינה געמאַכט געוואָרען פון פערשידענע שווערע פאַמיליען־טראַגעדיעס.

אַלבערט'ס אַ זוהן, מאָריץ, איז אַראָפּ פון זינען און מען האָט איהם געמוזט האַלטען אין אַ משוגעים הויז אַ צווייטער זוהן, יודזשין, האָט חתונה געהאַט מיט אַ קריסטליכער מיידעל, די גראַפיניע קיטי שאָנבאָרן, און ער איז דערפאַר פערשטויסען געוואָרען פון זיין פאָטער און פון דער דער גאַנצער ראָטשילד־פאַמיליע, וועלכע האָט, ווי אויבען געזאָגט, אַן'אַלטע טראַדיציע, אַז אַ ראָטשילד טאָר קיינמאָל נישט חתונה האָבען מיט אַ מיטגליד פון אַ נישט־יודישער פאַמיליע. אַ דריטער זוהן, אָסקאַר, איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

נאָך אַלבערט'ס טויט איז לואיס פאָן ראָטשילד געוואָרען דער קאָפּ פון דער פאַמיליע און דער, וואָס האָט בעדאַרפט ווייטער פאָרטזעצען די „גאָלדענע קייט" פון'ם ראָטשילדען רייכטום און יחוס, און ביז צו דער וועלט־מלחמה האָט ער געפיהרט זיין „דינאַסטיע" מיט דער גאַנצער ווירדיגקייט און גרויסקייט פון אַן'עכטען ראָטשילד. דאָס פערמעגען פון די ראָטשילדס איז אונטער זיין „רעגירונג" געוואַקסען און ער האָט געשפּילט די ווירכטיגסטע פינאַנציעלע (און וואַהרשיינליך אויך פּאָליטישע) ראָלע אין פראַנץ יאָזעף'ס אימפּעריע, די ווינער ראָטשילדס ווי אומעטום די ראָטשילדס האָבען זיך שטאַרק אויסגעצייכענט מיט זייער פילאַנטראָפּישקייט, מיט זייער גרייטקייט צו שטיצען און צו העלפען. אַלבערט'ס ברודער, נאַטאַניעל, האָט אין זיין צוואה איבערגעלאָזען זעכציג טויזענד קראָנען צו בויען אַן'אַנשטאַלט „פאַר נערוועזע מענשען" אָהן אונטערשיד פון ראַסע, נאַציאָן און רעליגיאָן, און די דאָזיגע נדבה האָט אין איהר צייט (מיט דרייסיג יאָהר צוריק) אָפּגעקלונגען איבער דער גאַנצער וועלט און האָט געצויגען אַלעמענס אויפמערקזאַמקייט אויף דעם פאַקט, אַז נערוועזיטעט איז די פערשפּרייטסטע און געפעהרליכסטע קראַנקהייט פון וועלכע די היינטיגע ציוויליזירטע מענשהייט ליידעט.

דאַן איז געקומען די וועלט־מלחמה מיט'ן ווער-סאַילער שלום, וועלכער האָט דער עסטרייך־אונגאַרישער מאָנאַרכיע צוברעקעלט אויף קליינע שטיקלעך, און דער פערמעגען פון די ווינער ראָטשילדס איז שטאַרק איינגעשרומפּען געוואָרען, אַ סך עסטרייכישע שערס און באָנדס זענען אין גאַנצען געוואָרען ווערטלאָז, אויך דאָס עסטרייכישע פּאַפּיר־געלד האָט פערלוירען יעדען ווערט, און די גיטער און פּאַלאַצען פון די ראָטשילדס זענען שטאַרק פער־ביליגט געוואָרען, און עס איז גאַנץ גוט מעגליך, אַז די דרייסיג מיליאָן דאָלער, וואָס די ראָטשילדס האָבען אַוועקגעגעבען כדי צו ראַטעווען דעם ווינער קרעדיט־אַנשטאַלט איז געווען כמעט דער גאַנצער פערמעגען וואָס זיי האָבען היינט נאָך פערמאָגט און אַז איצט זענען זיי טאַקע „געבראָכען" אויף אַן'אמת.

פון די פינף זיהן פון באַראָן אַלבערט ראָטשילד איז לואיס דער קאָפּ פון דער פאַמיליע, צוויי פון זיינע ברידער, אַלפאָנזאָ און יודזשין, פיהרען מיט איהם צוזאַמען דאָס ווינער „הויז ראָטשילד", צוזאַמען פערמאָגען זיי זעכציג געבײַדעס אין צענטער פון דער שטאָט ווין, אַ חוץ עטליכע ריזיגע פּאַלאַצען, וועלכע קאָסטען אָפּ ריזיגע הוצאות און ברענגען גאָרנישט אַריין, אַ פּאָר פּאַלאַצען שטעהען היינט אין גאַנצען לעדיג, ווייל ס'איז נישטאָ ווער עס זאָל אין זיי וואוינען אָדער וועמען מ'זאָל זיי פערדינגען די איינציגע שוועסטער פון די ראָטשילדס וואַלענטינע, לעבט אין דער עסטרייכישער שטעטעל זאַלצבורג.

די עסטרייכישע ראָטשילד'ס פערמאָגען אַ העלפט פון אַלע קוילען־גראָבענס און שטאָהל־פאַ־בריקען אין וויטקאָוויטץ, טשעכאָסלאָוואַקיע, און זייער אייגענטום דאָרט איז ווערט אַרום צוויי מי־ליאָן דאָלאַר.

באַראָן לואיס אַליין האָט ריזיגע גיטער, איינע פון זיי איז אַ שטיק לאַנד פון פערציג טויזענד אַקער און מיט ריזיגע וועלדער אין וועלכע עס האָט זיך ענטוויקעלט אַ גרויסע האָלץ־אינדוסטריע, די פאַמיליע פערמאָגט אויך גרויסע אוצרות אין דימענטען און אין קאָסטבאַרע זעלטענע אַנטיקען.

אָט די אַלע זאַכען זאָגט מען, זענען איצט צו פערקויפען, מען זוכט פאַר זיי אַ קונה אָדער קונים, די פאַמיליע, הייסט עס, וויל זיך צוריקציהען פון'ם עפענטליכען לעבען, צי מיט אַ גרויסען פערמעגען איז נישט בעוואוסט, מען ווייסט נאָר, אַז זי דאַרף נאָך אָפּצאָהלען אַ סך חובות, און אַז אַ „ראָטשילד בלייבט קיינמאָל נישט שולדיג".

די טראַגעדיע פון'ם ווינער „הויז ראָטשילד", איז אין אַ סך פּרטים שטאַרק עהנליך צו דער טראַגעדיע פון'ם „הויז האַבסבורג", פון פראַנץ יאָזעפס קייזערליכער פאַמיליע, ביידע פאַמיליעס זענען גע־ווען פינאַנציעל זעהר ענג פערבונדען און דאָס „הויז ראָטשילד" איז געווען דער „באַנקיר פון לאַנד", אונטער פראַנץ יאָזעף'ס רעגירונג, אין זייערע פאַמיליעס זענען פאָרגעקומען עטליכע שרעקליכע פאַמיליען־טראַגעדיעס, משוגעת'ן, זעלבסטמאָרדען און ביידע פאַמיליעס זענען צובראָכען געוואָרען דורך דער מלחמה.

וואָס אָנבעלאַנגט די ווינער פאַמיליע ראָטשילד, האָט אויסגעוויזען אַז זי וועט סוף כל סוף איבערקומען די רעזולטאַטען פון דער מלחמה, און פון דעם „ווערסאַילער שלום". באַלד נאָך דער מלחמה ווען די ווינער ראָטשילדס האָבען זיך געפונען אין אַ קריטישער פינאַנציעלער לאַגע, איז זיי געקומען צו הילף דער פּאַריזער „קוזין" דער בעריהמטער נדיב הידוע דער באַראָן עדמאָנד ראָטשילד און ער האָט זיי געראַטעוועט, ער האָט זיי אַפילו דורך קלוגע עצות און בערזען־שפּעקולאַציעס געהאָלפען זיך צוריקשטעלען אויף די פיס און צוריק געווינען זייער אַלטען פּרעסטיזש.

אָבער אין דער היינטיגער אָרימער, באַנקראָטירטער ווין איז שווער צו זיין אַ חכם. אַפילו די ראָטשילדס, אַלע ראָטשילדס צוזאַמען, האָבען נישט געקענט ראַטעווען די פינאַנציעלע לאַגע פון דער היינטיגער עסטרייך. אַנפילען דעם „ליידיגען זאַק" פון דער פעראָרימטער עסטרייכישער אינדוסטריע. און די באַנק האָט אָנגעהויבען קראַכען און זיך שאַקלען און די, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען אָן דער שפּיץ, די ראָטשילדס, זענען געווען די ערשטע אַרונטערצופאַלען.

אינטערעסאַנט איז, ווי אַזוי די ווינער אַנטיסעמיטען בעהאַנדלען איצט די ראָטשילדס. ערשט בעכטען זענען זיי געווען די ראָטשילדס בעסטע פריינד, וואָס האָבען ווי אַלע מאָל געליהען געלד, און געשטיצט מיט אַ ברייטער האַנד אַלע זייערע אונטערנעהמונגען, סיי פּאָליטישע סיי געזעלשאַפטליכע, איצט ווען דער לייב איז געפאַלען שפּרינגען איבער איהם די אַנטיסעמיטיש חיות און בייסט איהם אין די אויערען.

נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די קרעדיט־באַנק איז געראַטעוועט אַ דאַנק דער הילף פון דער רעגירונג, און וואָס די ראָטשילדס אַליין האָבען בייגעטראָגען זייער האַלבען אָדער גאַנצען פערמעגען, כדי די באַנק זאָל געראַטעוועט ווערען, גיסען די אַנטיסעמיטען פעך און שוועבעל אויף די ראָטשילדס און זיי שפּייען מיט פייער אויף דער רעגירונג פאַרוואָס זי האָט אַריינגעלעגט אַזוי פיל מיליאָנען, כדי צו ראַטעווען אַ „יודישע באַנק".

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

(71

באָך אַ האַלבע שעה פון אונגעדולד און אומ־רוהיגקייט, האָט זיך פון דאָרט ווידער בעוויזען אַ שיפעל, אויף וועלכען עס זענען שוין געזעסען 3 מענשען, אַ חוץ דעם פּאָליצײ־אָפיציר און דעם קאָנטראָלער איז געזעסען נאָך איין מענש, ווי ס'־האָט אויסגעזעהן פון אַ העכערער ראַנגע.

דער קאַפּיטאַן האָט זיך העפליך בעגריסט מיט דעם דריטען מענש וואָס איז אָנגעקומען און וועלכען מ'האָט פאַר איהם פאָרגעשטעלט, אַלס לייטער פון אימיגראַציע־אַמט.

דער קאַפּיטאַן מיט לעהמאַנען האָבען אין אַ אָנגעצונדערטער קאַיוטע ווידערהאָלט פאַר דעם אָנפיהרער זייער חשד מכּוח די פרויען־הענדלער.

דער אָנפיהרער האָט אָבער געענטפערט קורץ און שאַרף.

— אויף וואָס בעגרינדעט איהר אייער חשד?

דער קאַפּיטאַן און אַפילו לעהמאַן האָבען נישט געהאַט קיין שום ענטפער.

— אפשר אויף בלויזע קלאַגען, אויפ'ן בלויזען אייערען געדמאַגיסטישען געפיהל, אָדער אויף עפּעס אַ רעפּעשע פון אַ דעטעקטיוו אין דער פּוי־לישער שטאָט לאָדז, וועלכער האָט זיך וועגען דעם פערשטענדיגט מיט דעם הער לעהמאַן אין האַמבורג.

— טאַקע אויף די דאָזיגע זאַכען, ה' אימיגראַציע־לייטער, האָט לעהמאַן אַרויסגעשטאַמעלט.

— דאָס איז אַ... אונז צופיל צו ווייניג. מיט דעמזעלבען ערפאָלג קענט איהר דאָך, אויפ'ן גרונד פון אייערע געפיהלען חושד זיין, אַז אויך איך בין אַ פרויענהענדלער און הייסען מיך אַרעסטירען.

— אַלזאָ וואָס האָבען מיר צו טון? וואָס קענען מיר טון? האָט דער קאַפּיטאַן געפרעגט.

— איהר זענט אַליין ...לדיג אין דעם, איהר האָט נישט קיין דיספּאָזיציע פון קיין שום אָפיציעלע מאַכט, פונקט פערקעהרט, אייער אָפיציעלע מאַכט האָט די רייזענדע געגעבען ערלויבניש אַריינצופאָהרען קיין אַרגענטינע אין דער פאָרם פון פּעסער און ווידעס, איך, וועל אייך באַר אָנגעצה געבען, אַז איהר זאָלט זיך ווענדען נאָך הילף צום פרויען־שוץ־פעראיין, האָט דער אימיגראַציע־לייטער מיט אַ אירָאָנישען שמייכעל געזאָגט.

דאַן האָט זיך דער לייטער געווענדעט צום פּאָ־ליצײ־אָפיציר און דעם קאָנטראָלער:

— אָנהויבען קאָנטראָלירען און אַראָפּלאָזען די פּאַסאַזשירען פון דער שיף, אָבער איין בעדינג שטעל איך איצט, האָט ער געפעהלעריש געזאָגט, זעהר שטרענג קאָנטראָלירען און ביי דעם מינדעסטען חשד פערהאַלטען און אָפּשיקען אין אימיגראַציע־דעפּאַר־טאַמענט.

— מיר הערען, האָט דער פּאָליצײ־אָפיציר סאַלוטירט און ער איז צוגעטרעטען לויט דער רייהע, צו קאָנטראָלירען די דאָקומענטען און אַראָפּצולאָזען די פּאַסאַזשירען פון דער שיף. כאַרט און אַראָלף זע־נען געשטאַנען מיט די 11 אַרטיסטקעס און געוואַרט ביז ס'וועט קומען זייער רייהע אויף דער קאָנטראָל די מיידלעך זענען געווען אין גוטען הומאָר, אַלע זענען געווען צופרידען וואָס זיי זענען שוין פּטור געוואָרען די שיף און באַלד וועלען זיך אָנהויבען די פאָרשטעלונגען אין דער גרויסער שטאָט. יעדער איינציגער פון זיי האָט זיך גע'חלומ'ט דעם גרויסען ערפאָלג ווי זי וועט האָבען אין טעאַטער וועגען דער קאַריערע וואָס זי וועט אין דער צוקונפט מאַכען.

די קאָנטראָלערען האָבען אָפּגעפערטיגט איין פּאַסאַזשיר נאָכ'ן צווייטען און ווען די רייהע האָט שוין געוואָלט אָנקומען צו כאַרט'ן מיט זיין טרופּע איז כאַרט פּלוצלינג בלייך געוואָרען און זיך אָנגע־כאַפּט אָן אַראָלפ'ן אַז ער זאָל נישט אומפאַלען.

— וואָס איז דיר געשעהן, האָט אַראָלף דער־שראָקען געפרעגט.

— נאַ, זעה, ווער ס'קומט דאָ.

אַראָלף האָט אַ קוק געגעבען אויפ'ן דעק און און נישט געוואָלט גלויבען זיינע אייגענע אויגען אויפ'ן דעק איז געשטאַנען נישט קיין אַנדערער ווי דער פּראָפעסאָר לעהמאַן, וועלכע אַלע האָבען גע־האַלטען פאַר טויט.

אַראָלפ'ן האָט דאָס לשון אָפּגענומען. וואָס פאַרא שדים און רוחות דרעהען זיך דאָ אַרום, וואָס קומט דאָ פאַר אַזעלכעס וואָס פערשטעלט זיי כסדר דעם וועג.

די מעשה וועט זיך שלעכט ענדיגען, האָט כאַרט איינגעזוימט אַראָלפ'ן

לעהמאַן איז געגאַנגען גלייך צו דעם אָרט, וואו ס'איז געשטאַנען כאַרט מיט זיין טראַנספּאָרט.

די פּאַסאַזשירען וואָס זענען געווען פערנומען מיט זיך האָבען איהם כמעט ווי נישט בעמערקט נאָר צווישען די מיידלעך איז געוואָרען אַ טומעל.

— זעה ריטאַ, האָט אויסגעשריגען איינע פון זיי, גאָט אין הימעל, וואָס איז דאָס, דער פּראָפעסאָר לעהמאַן איז דאָך דאָ. ריטאַ האָט גאָרנישט געענטפערט, אינערליך האָט זי זיך שטאַרק דער־פרעהט, ווייל זי האָט געמיינט, אַז דאָס איז לעה־מאַן אין דער לעצטער מינוט געקומען זיי אַלע אָפּ־ראַטעווען, אַזוי ווי ער האָט עס איהר צוגעזאָגט די מיידליך האָבען זיך אָנגעהויבען צוצולויפען פון זייערע ערטער, נישט וועלענדיג זיך בעגעגענען מיט אַ טויטען

לעהמאַן איז דרייסט געגאַנגען פאָרויס און צוגאַנגען נאָהענט צו דעם אָרט, וואו כאַרט איז געשטאַנען מיט זיין טראַנספּאָרט.

— נו, ברודער, דו דערקענסט מיך. זיכער הגם איך האָב נישט קיין קאַרד.

כאַרט האָט גאָרנישט געענטפערט.

— ווי איהר זעהט, בין איך נישט געשטאָרבען איך לעב און וויל אייך אויסלערנען שכל.

— וואָס האָט איהר צו מיר, וואָס האָב איך אייך געטון, האָט כאַרט געזאָגט.

(פאָרטזעצונג קומט).

KONSUM PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd tramwajami 10 i 16

עמפפעהלט צום
סעזאן פון זומער-וואוינונגען

נאפט-לאמפעו
א קאמפלעט מיט א קלאַש
פון 13.65

טעניס-פאנטאפעל
אין דער בעסטער קוואליטעט
פון 6.20

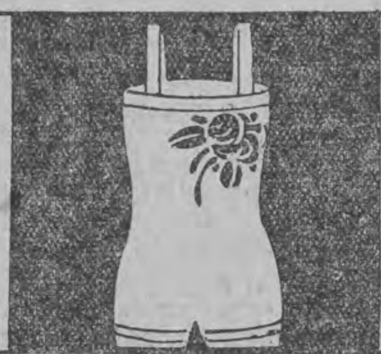

דאמען-קאמבינאציעס
ווייסע און קאלירטע, טאלעדאַ וואהל
פון 4.75

שירמלעך גומעסטערט פון —.7
שטעקענס אין א גרויסען אויסוואהל
פון 3.50

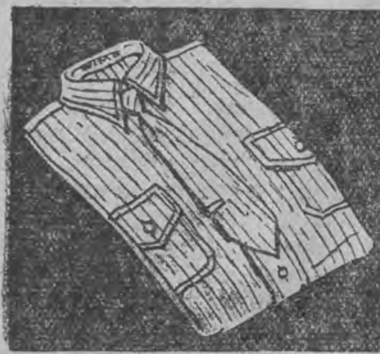

ספארט-העמדער
אין אלע קאלירען
פון —.7

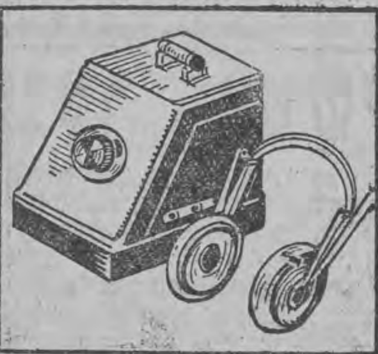

דעטעקטארען
קאמפלעט מיט אנטענע - מאַטעריאל
33.50

באַדע-קאסטיומען
פאר מענער, דאמען און קינדער
לעצטע נייהייטען

פאטעפאנען וואַליזקאַווע —.80
ווי אויך א גרויסער אויסוואהל
פון גראמאפאן-פליטען

באַדע-מאנטלען, פעלערינס
פון אויסגעצייכנטען מאטעריאל
צו זעהר נידריגע פרייזען.

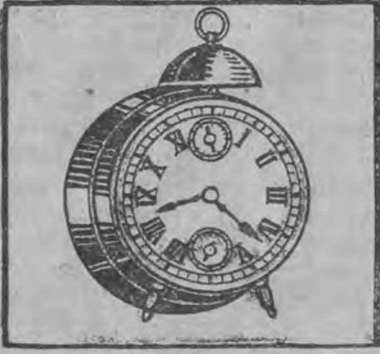

וועק-זייגערס
אין א גרויסען אויסוואהל, ערשטקלאַסיגע אויספיהרונג
פון 9.80

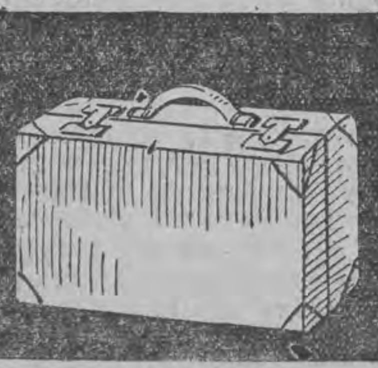

קופערס
סאלידע, גוטע אויספיהרונג, אין פער־שידענע גרויסען
פון 12.20

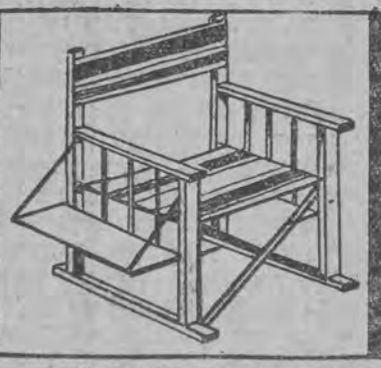

אמעריקאנער פאטעלען
פאר גארטען און פלאזשע
—.25

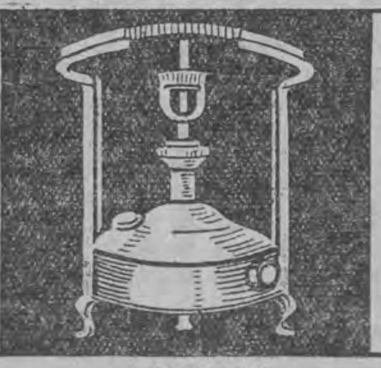

מאַשינקעס
צום קאכען אין א גרויסען אויסוואהל
פון 14.40

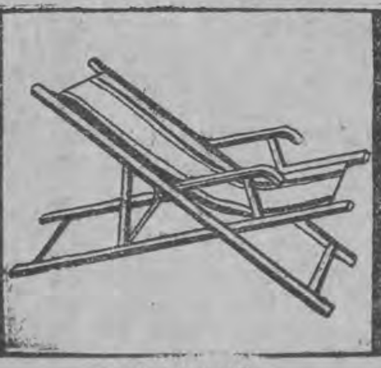

לעזשאַקעס
פון ערשטקלאַסיגען מאטעריאל. בעס־טע אויספיהרונג
פון —.16

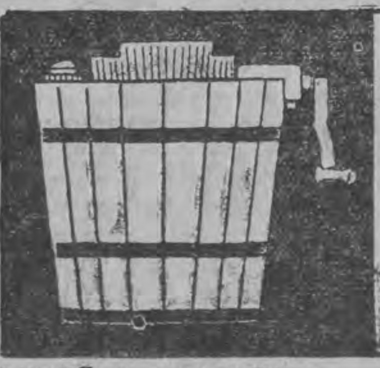

מאשינקעס צו לאדעס
ערשטקלאַסיגע קוואליטעט אין פער־שידענע גרויסען.

נור נאך א קליינע צאהל
● ראַווערען ●
צו רעקלאמע-פרייזען —.165 זל.

מיר בעזיצען אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל
סעקונדא, בראַק און רעשטלעך
מיר מאכען אויפמערקזאם דער ג' קונדשאַפט אויף די ווידזעווער ארטיקלען
O K ספעציעלער מארקע O K

פאר די ה"ה שאפערען און מאטאציקליסטען!
לעדערנע סורטעס אין בעסטער קוואליטעט
צו —.115 זל. און —.120 זל.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאַלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אוימזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענד און לעטש־ניצע „פאטאק" ליטאנאווסקיעגא 1 (עלעקטאנדערער-גאס)
פון 1—2 נאכמיטאג.

Dr. MED. **H. LUBICZ**
ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2, און 5-8, זונטאג און יו"ט 9-1, פאר דאמען בעזונדערער װארטע-זאל.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך אי־בערציינגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

וועקשטעל
פון
שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס
צו קאנקורענץ-פרייזען
נעמט אן אלערליי רעפאראטורן פון שירמס און שטעקנס

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—3

ד"ר ראבינזאן
פארעמביע
גראנד-פענסיאנאט

א צימער
ווערט געזוכט ביי א בעזי־צער פון א מאנופאקטור-געשעפט אויף א לאגער פון וואלענע סחורות עס קען זיין אויף פיעטריקאווער פון צעגעלניאנא ביז קרוט־קא אפערטען אין אדמינ. פון נ. פ. אונט. „א צימער"

רענדער-
מאשין-בעזיצער
וועלכע קענען ארבייטען רענדער צו טריקא-וועש ביטע צו מיר זיך ווענ־דען וועגען ארבייט.
א. ליפקא נאוואמיעסקא 21

צו פערמיטען
1 צימער מיט קיך און ענצעל צימער שוין לעדיג
ביים ווירט
סקווערא 22

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134
נעמט אן פון 3—4 נאכמ.
און פון 7—9 אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8-11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און וויטערע טעג!
פרעכטיגער דאפעל-פראגראם!
„א פרוי אהן א הארץ"
וואונדערשעהנע דראמע. — אין די הויפט-ראלען:
Jack Holt i Dorota Revier
„איינמאל אין לעבען"
פרעכטפולע קאמעדיע — אין דער הויפט-ראלע:
GLENN TRYON
אכטונג, זומער-סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין וואָכ. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

„ESTOL"
בעזייטיגט **אדטשיסקעס** מיט'ן וואָרצעל
בערוהיגט דעם וועהטאג
פרייז פון 1 פלאסטער 30 גראשן.
צו בעקומען איבעראל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 4—7 אוונט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 86.